

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

เมื่อสังเกตคุณภาพของมนุษย์ จะพบว่าส่วนใหญ่ไม่สนใจหลักคำสอนศาสนา ไม่ว่าจะเป็นด้านความเชื่อ บทบัญญัติหรือข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนศีลธรรมอันดีงามที่เป็นแนวทางปฏิบัติของศาสนา แต่สิ่งที่มนุษย์ส่วนใหญ่สนใจคือหลักประกันที่จะได้รับปัจจัยยังชีพอย่างพอเพียง ความสุขสำราญ และความสะดวกสบาย เหตุผลดังกล่าวผลักดันให้มนุษย์ศึกษาและคิดค้นทฤษฎีต่างๆ ทางวิชาการเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและสังคม จากความวิริยะอุตสาหะในด้านที่กล่าวมานี้ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในด้านวัตถุ วิชาการ ศิลปะและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง แต่มนุษย์ก็ไม่ได้ได้รับความสงบและความสบายใจจากความเจริญดังกล่าวอย่างเพียงพอ เหตุการณ์กลับตรงกันข้าม นั่นคือยิ่งมีความเจริญทางด้านวัตถุก็ยิ่งเพิ่มความกังวล ความหวาดกลัว ความปั่นป่วนมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นเพื่อให้มนุษย์ชาติได้บรรลุถึงเป้าหมายแห่งชีวิตที่รับรองความสงบสุขตามความมุ่งหวังปรารถนาจำต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการดำเนินชีวิตที่ไม่ถูกต้อง และไม่มีระบอบใดที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงระบอบการดำเนินชีวิตที่ไม่ถูกต้องได้ดีไปกว่าระบอบการดำเนินชีวิตตามครรลองศาสนา ศาสนาอย่างเดียวที่จะสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตส่วนบุคคล และการเปลี่ยนแปลงส่วนบุคคลนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงส่วนสังคมคล้อยจองกับหลักเกณฑ์ที่มีระบุอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน (al-Nadwi, 2525: 34-37) ดังที่อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ﴾

(الرعد : 11)

ความว่า : “แท้จริงอัลลอฮ์จะมิทรงเปลี่ยนสภาพของชนกลุ่มใดจนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสภาพของพวกเขาเอง¹”

(อิรเราะฮุด : 11)

¹ อัลลอฮ์จะมิทรงให้ความโปรดปรานของพระองค์สู่ผู้สิ้นไปจากกลุ่มชนใด เว้นแต่กลุ่มชนนั้นจะทรมานต่อความโปรดปรานของพระองค์ ด้วยการเอาของแปลกปลอมของเลวเข้ามาแทนที่

อ็ฏฏาะบะรียฺ (al-Tabariy, 2000: 16/382) อธิบายว่า : “อัลลอฮ์Ψได้ตรัสว่า แท้จริงอัลลอฮ์Ψจะมีทรงเปลี่ยนสภาพของชนกลุ่มใด จนกว่าพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงสภาพของพวกเขาเอง หมายถึงอัลลอฮ์Ψจะมีทรงเปลี่ยนแปลงจากความโปรดปรานโดยการทำลายและให้สูญสิ้นไปจากพวกเขาจนกระทั่งพวกเขาจะเปลี่ยนสภาพของพวกเขาเองจากสิ่งเหล่านั้นด้วยความอธรรมในระหว่างพวกเขาและการเป็นศัตรูระหว่างกัน”

เมื่ออัลลอฮ์Ψทรงแต่งตั้งให้นบีอาดัมซึ่งเป็นมนุษย์คนแรกเป็นศาสนทูตพระองค์ก็ประทานบัญญัติศาสนามาให้ปฏิบัติ หลังจากนั้นอัลลอฮ์Ψก็ได้ทรงแต่งตั้งให้บรรดานบี๖ มาประกาศเผยแผ่ศาสนาของพระองค์มาเป็นลำดับตามยุคตามสมัยซึ่งมีความสอดคล้องกันไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติศาสนาที่ได้ประทานมายังนบีนุส นบีสูด นบีอิบรอฮีม นบีฉูฏ นบีดาวูด นบีสุลaimาน นบีมูซา นบีอีสา นบีมุหัมมัดp (ชมรมผู้บริหารมัสยิดเขตหนองจอก, 2554 : 1) ดังที่อัลลอฮ์Ψตรัสว่า

﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا
تَتَفَرَّقُوا فِيهِ﴾

(الشورى : 13)

ความว่า “พระองค์ได้ทรงกำหนดศาสนาแก่พวกเจ้าเช่นเดียวกับที่พระองค์ได้ทรงบัญชาแก่นูห์ และที่เราได้วะหฺอีแก่เจ้าก็เช่นเดียวกับที่ เราได้บัญชาแก่อิบรอฮีม และมูซา และอีสาว่า พวกเจ้าจงดำรงศาสนาไว้ให้คงมั่น และอย่าแตกแยกกันในเรื่องศาสนา”

(อฺซุรฺ : 13)

อิบนุกะษีร์ (Ibn Kathir, 1999 : 7/194) อธิบายว่า : “ในอายะฮ์นี้อัลลอฮ์Ψได้กล่าวถึงเราะฮ์ลุลคนแรกหลังจากนบีอาดัม คือท่านนบีนุหฺและเราะฮ์ลุลท่านสุดท้ายคือท่านศาสนทูตมุหัมมัดp หลังจากนั้น ได้กล่าวถึงบรรดาเราะฮ์ลุลที่อยู่ระหว่างท่านทั้งสองที่ได้รับการยกย่องคือท่านนบีอิบรอฮีม มูซา และอีสา บุตรของมัรยัม”

เมื่อประมาณพันสี่ร้อยปีก่อนหน้านี้ได้มีชายคนหนึ่งชื่อมุหัมมัดpชาวอาหรับเผ่า กุรุษุได้ปลื้กตัวเอง ไปนั่งไคร่ครวญชีวิตในถ้ำหรืออับนญูเขาญุรริเวณเมืองมักกะฮ์ในคาบสมุทรอาระเบีย ชายผู้นี้ได้อุทิสตัวเองเพื่อทำความเข้าใจชีวิต แล้ววันหนึ่งท่านได้ออกมาจากถ้ำ แล้วประกาศว่า ท่านได้รับการติดต่อจากพระผู้ทรงสร้างซึ่งได้ทรงเปิดเผยความลับแห่งชีวิตให้แก่ท่าน เนื้อหาต่างๆ ที่ถูกเปิดเผยผ่านชายชาวอาหรับคนนี้ ได้อธิบายรูปแบบชีวิตของมนุษย์ อธิบาย

ความสัมพันธ์ระหว่างสรรพสิ่ง อธิบายการมีอยู่ของตัวมนุษย์และจักรวาลนอกจากนี้ยังได้เสนอแบบแผนการดำเนินชีวิตให้แก่มนุษย์ในทุกแง่มุมอีกด้วย ความหมายของชีวิตที่ชายที่ชื่อ มุหัมมัด ρ นำเสนอถูกเรียกว่า “อิสลาม” ในวันนี้มุหัมมัด ρ ได้นำ “อิสลาม” ไปจัดการแปรเปลี่ยนชีวิตในทุกๆ ด้าน ทุกแง่มุมหรือถ้าจะกล่าวให้ถูกต้องก็คือการเข้าไปพลิกสังคมมนุษย์โดยสิ้นเชิงจากมุหัมมัด ρ คนเดียว กลายเป็นชุมนุมของผู้ศรัทธาที่มักกะฮฺ จนสามารถสถาปนารัฐอิสลามที่นครมะดีนะฮฺ จนกระทั่งได้นำคาบสมุทรอาระเบียทั้งหมดสู่ร่มเงาอิสลามได้ หลังจากท่านเสียชีวิตไปอิสลามก็ก้าวต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง การประกาศอิสลามได้กลายเป็นจุดสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ เนื่องจากได้มีผู้ยอมรับ “อิสลาม” ในฐานะคำอธิบายชีวิตตั้งแต่วันนั้นจนถึงวันนี้ ด้วยจำนวนมหาศาลอีกทั้งส่งผลกระทบต่อประวัติศาสตร์มนุษยชาติอย่างกว้างขวาง (Kudamah, 2547: 25-26)

อิสลามคือศาสนาที่อัลลอฮ์ Ψ ประทานมาเป็นแบบอย่างแก่มนุษยชาติเพื่อเป็นหลักประกันให้เกิดความผาสุกแก่ปัจเจกชนและส่วนรวม ทั้งทางสังขารและวิญญาณ ทางวัตถุและจิตใจ ตลอดจนถึงโลกนี้และโลกหน้า นับแต่ศาสนทูตอาดัมจบจนศาสนทูตท่านสุดท้ายคือศาสนทูตมุหัมมัด ρ นำมาเผยแผ่ จึงเป็นข้อต่อสุดท้ายจากศาสนาของอัลลอฮ์ Ψ ที่บรรดาศาสนทูตของพระองค์ก่อนหน้านั้นเคยนำมา เมื่อเป็นข้อต่อสุดท้ายแล้วศาสนาอิสลามที่ศาสนทูตมุหัมมัด ρ นำมาเผยแผ่นั้นจึงเป็นศาสนาที่ได้ทำให้สมบูรณ์แล้ว เป็นศาสนาที่อัลลอฮ์ Ψ ทรงโปรดปรานให้เป็นครรลองชีวิตแก่มนุษยชาติตราวันสิ้นโลกในฐานะศาสนาที่สมบูรณ์ อิสลามที่เผยแผ่โดยศาสนทูตมุหัมมัด ρ จึงเป็นแบบอย่างแก่ชีวิตที่ครอบคลุมทั้งทางด้านการยึดมั่นคือวิธีการที่มนุษย์จะศรัทธามั่นต่ออัลลอฮ์ Ψ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าผู้ทรงเอกะทางด้านการเคารพภักดีคือวิธีการที่มนุษย์จะมอบหมายตนเองต่ออัลลอฮ์ Ψ ทางด้านศีลธรรมคือวิธีการที่มนุษย์จะหาคุณลักษณะชีวิตที่ดีงามและห่างจากลักษณะชีวิตที่เลวร้ายและทางด้านสังคม คือวิธีการที่มนุษย์ต้องดำเนินชีวิตในสังคม ไม่ว่าจะอยู่ในแวดวงของครอบครัว เพื่อนบ้านเรือนเคียง ภายในชาติ ชีวิตทางเศรษฐกิจหรือความร่วมมือระหว่างชาติ เป็นต้น ทั้งหมดนั้นคือศาสนาที่ศาสนทูตมุหัมมัด ρ นำมาสั่งสอนเป็นศาสนาสากลที่ให้ข้อชี้แนะแก่มนุษยชาติในทุกแง่มุมที่เป็นความต้องการของชีวิต ความเป็นอยู่และเป็นหลักประกันถึงการนำมาซึ่งความผาสุกในชีวิตแห่งโลกนี้และโลกหน้า ดังนั้นคำสอนอิสลามที่มอบแก่มนุษยชาติทั้งหลายนั้นเป็นเมตตาธรรมแก่สากลจักรวาล (Bashir, 2545: 17-18) ดังที่อัลลอฮ์ Ψ ตรัสว่า

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

ความว่า “และเรามีได้ส่งเจ้ามาเพื่ออื่นใดนอกจากเพื่อเป็นความเมตตาธรรมแก่ประชาชาติทั้งหลาย”

(อัลอัมบิยาอ : 107)

อิบนุกะษีร์ (Ibn Kathir, 1999 : 5/385) อธิบายว่า : “อัลลอฮ์Ψแจ้งข่าวว่าพระองค์ได้ทรงแต่งตั้งท่านศาสนทูตมุหัมมัดP เพื่อเป็นความเมตตาแก่นุชยชาติ คือหมายถึงพระองค์ได้ทรงส่งท่านศาสนทูตมุหัมมัดP มาเพื่อเป็นความเมตตาแก่ประชาชาติทั้งมวล ผู้ใดที่ตอบรับความเมตตาและขอบคุณต่อความโปรดปรานนี้เขาก็จะได้รับความสุขทั้งในโลกนี้และโลกอาคีเราะฮ์ ส่วนผู้ใดที่ปฏิเสธเขาก็จะได้รับความขาดทุนทั้งในโลกนี้และโลกอาคีเราะฮ์ ”

เป็นที่ทราบดีว่าศาสนาอิสลามนี้มีใช้ศาสนาแห่งปัจเจกชนที่ใครคนใดปฏิบัติแล้วเขาจะอยู่รอดปลอดภัย แต่นั่นคือศาสนาแห่งประชาชาติที่บรรดาผู้ศรัทธาจำต้องรับผิดชอบเรียกร้องเชิญชวนมนุษยชาติมาสู่มัน แน่นนอนการศึกษาย่อมเป็นขั้นตอนแรกของการบรรลุถึงหรือเข้ารับอิสลาม การปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่สอง ส่วนขั้นตอนที่สามที่สำคัญอย่างยิ่งยวดคือการเผยแพร่ศาสนา ซึ่งเป็นงานที่ท่านศาสนทูตP ทুমเทศศีวิต ในเมื่อวันนี้ไม่มีท่านศาสนทูตอีกแล้ว ภาระนี้จึงตกอยู่ที่ผู้ศรัทธาทุกคน (มันศูร อัลดุลลอฮ์, 2550: 63) อัลลอฮ์Ψได้ทรงแจกแจงคุณลักษณะของประชาชาตินี้ว่า เป็นประชาชาติที่ดีเลิศ

อัลลอฮ์Ψตรัสว่า

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾

(آل عمران: 110)

ความว่า “พวกเจ้านั้นเป็นประชาชาติที่ดีซึ่งถูกให้อุบัติขึ้นสำหรับมนุษยชาติ โดยที่พวกเจ้าใช้ให้ปฏิบัติสิ่งที่ชอบ และห้ามมิให้ปฏิบัติสิ่งที่มิชอบ และศรัทธาต่ออัลลอฮ์Ψ”

(อาละอิมรอน: 110)

อิบนุกะษีร์ (Ibn Kathir, 1999 : 2/93) อธิบายว่า : “อัลลอฮ์Ψได้แจ้งข่าวเกี่ยวกับประชาชาติของท่านศาสนทูตมุหัมมัดP ว่าพวกเขาเหล่านั้นเป็นประชาชาติที่ดีเลิศ คือพวกเขาเป็น

2 ในหะดีษ กล่าวว่ แท้จริงฉันคือความเมตตาที่ถูกประทานลงมา ดังนั้นผู้ใดรับเอาความเมตตาฉันไว้และขอบคุณต่อความโปรดปรานนี้ เขาจะมีความสุขทั้งในดunya และอาคีเราะฮ์

3 หมายถึงบรรดาผู้ศรัทธาต่อท่านนบีมุหัมมัดP

ประชาชาติที่ดิลิศกว่าประชาชาติอื่นๆ โดยเขาได้ทำประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ดังที่อัลลอฮ์ Ψ ได้ตรัสว่า พวกเจ้าใช้ให้ปฏิบัติสิ่งที่ชอบและห้ามมิให้ปฏิบัติสิ่งที่มิชอบและศรัทธาต่ออัลลอฮ์ Ψ ”

การเชิญชวน (อะฮฺวะฮฺ) เป็นหน้าที่ของมุสลิม มุสลิมส่วนใหญ่รู้ว่าอิสลามเป็นศาสนาสากลสำหรับมนุษยชาติ อัลลอฮ์ Ψ ทรงเป็นผู้อภิบาลแห่งสากลจักรวาลและมุสลิมได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นำคำสอนของพระองค์มาสู่มวลมนุษยชาติ แต่หน้าเสียดายที่มุสลิมส่วนใหญ่ในปัจจุบันได้เพิกเฉยต่อหน้าที่นี้ ขณะที่ยอมรับว่าอิสลามเป็นวิถีชีวิตที่ดีที่สุดสำหรับตัวเอง แต่มุสลิมส่วนใหญ่กลับไม่ใช้เวลาเพียงพอในการเผยแพร่ที่จะแบ่งปันความรู้นี้ให้แก่ผู้ที่ไม่เคยได้รับฟังคำสอนของศาสนาอิสลาม การนำหลักคำสอนของอิสลามเผยแพร่แก่ผู้ที่มีใช้มุสลิม การเน้นให้เห็นถึงลักษณะที่ดีของอิสลามยังไม่เพียงพอ คนที่มีใช้มุสลิมส่วนใหญ่ไม่มีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับกิจกรรมของอิสลาม เพราะพวกเขามีคำถามมากมายเกี่ยวกับอิสลามอยู่ในใจซึ่งยังไม่ได้รับคำตอบ พวกเขาอาจยอมรับข้อโต้แย้งของคุณเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของอิสลามแต่ในขณะเดียวกันพวกเขาก็อาจกล่าวว่ “ก็ใช่สิ คุณเป็นมุสลิมที่แต่งงานมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคนนี่ คุณเป็นพวกที่กดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น โดยการให้พวกผู้หญิงอยู่หลังผ้าปิดหน้า พวกคุณเป็นพวกบ้าคลั่งหลักการ” และอื่นๆ อีกสารพัด (Naik, 2555: 6-7)

การเรียกร้องผู้ที่มีใช้มุสลิมมาสู่อิสลามไม่อาจประสบความสำเร็จได้ โดยการพูดคุยเกี่ยวกับอิสลามอย่างเฉิว จำเป็นต้องมีแบบอย่างการปฏิบัติที่แสดงให้เห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นมาสู่อิสลามด้วย ในโลกปัจจุบันอิสลามมิได้ต้องการนักปาฐกถาที่สามารถจับใจผู้ชมด้วยถ้อยคำอันถกถอง แต่อิสลามต้องการผู้ที่ปฏิบัติตามคำสอนอิสลามอย่างแท้จริง และพยายามปฏิบัติอิสลามอย่างที่สุด พร้อมกับเป็นการชี้นำด้วยแบบอย่างที่ดีของเขา ในการเรียกร้องผู้ที่มีใช้มุสลิมมาสู่อิสลาม (เยาชนฆอรอบาฮ์, 2555: 42)

มุสลิมส่วนใหญ่รู้ว่าการเชิญชวนมนุษยชาติสู่กิจกรรมของอิสลามนั้นเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคน และเป็นภารกิจที่ประเสริฐยิ่ง แต่จะมีสักกี่คนที่เข้าใจถึงรูปแบบและวิธีการของการอะฮฺวะฮฺตามแนวทางของอัลกุรอานและอัสนุนนะฮฺของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด ρ อย่างแท้จริง ดังนั้นรูปแบบหรือวิธีการอะฮฺวะฮฺเป็นสิ่งสำคัญที่นักอะฮฺวะฮฺทุกคนจะต้องเรียนรู้เพื่อให้เป้าหมายของการอะฮฺวะฮฺนั้นบรรลุผลตามที่คาดหวังเอาไว้

ปัจจุบันนี้ผู้ที่ให้ความสนใจในศาสนาอิสลามและตัดสินใจยอมรับวิถีชีวิตแบบอิสลามนั้นมีจำนวนมากมาย ไม่ว่าการเข้ารับอิสลามนั้นจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม เช่นการแต่งงานหรือความศรัทธา ทั้งหมดเป็นสิ่งที่ดี แต่ประการสำคัญเมื่อมีผู้เข้ารับอิสลาม องค์กรหรือหน่วยงานไหนของมุสลิมที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในด้านการอะฮฺวะฮฺให้มุอัลลัฟได้รับวิชาการศาสนาที่ถูกต้องตามหลักการของอัลกุรอานและอัสนุนนะฮฺ หรือให้บุคคลเหล่านั้นศึกษาวิชาการศาสนา

ตามความสามารถของตนเองเท่าที่ความสามารถของพวกเขาจะศึกษาได้จนกระทั่งบุคคลเหล่านั้นนำเอามุสลิมที่อิวามาเป็นแบบอย่างและใช้ชีวิตประจำวันในแบบฉบับของอิสลามที่ไม่ถูกต้อง

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและคิดว่าจะมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำการศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการละฮัจญ์ของมุลนิฮินดิชนแก่มุอัลลัฟเพื่อทราบถึงวิธีการละฮัจญ์ของมุลนิฮินดิชนให้มุอัลลัฟตลอดจนนำผลการวิจัยที่ได้รับไปพัฒนาวิธีการละฮัจญ์ให้แก่มุอัลลัฟในพื้นที่อื่นๆ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบมุอัลลัฟต่อไป

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 อัลกุรอานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาอายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวกับการละฮัจญ์ในอิสลามสามารถจำแนกได้ดังนี้

1.2.1.1 อายะฮ์อัลกุรอานที่กล่าวถึงเป้าหมายของการส่งบรรดانبีอมายังมนุษยชาติเพื่อการละฮัจญ์

ก. อัลลอฮ์ﷻได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾

(النحل: 36)

ความว่า “และโดยแน่นอน เราได้ส่งเราะสุลมาในทุกประชาชาติ (โดยบัญญัติว่า) พวกท่านจงเคารพภักดีอัลลอฮ์ﷻและจงหลีกเลี่ยงให้ห่างจากพวกเจว็ด ดังนั้นในหมู่พวกเรามีผู้ที่อัลลอฮ์ﷻทรงชี้แนะทางให้และในหมู่พวกเรามีผู้ที่การหลงผิดคู่ควรแก่เขา ฉะนั้น พวกเจ้าจงตระเวนไปในแผ่นดิน แล้วจงดูว่าบั้นปลายของผู้ปฏิเสธนั้นเป็นเช่นใด”

(อันนะหฺลุ : 36)

ข. อัลลอฮ์ﷻได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

(الأنبياء: 107)

ความว่า “และเรามีได้ส่งเจ้ามาเพื่ออื่นใดนอกจากเพื่อเป็นความเมตตาธรรมแก่ประชาชาติทั้งหลาย⁴”

(อัลอัมบิยาอ : 107)

1.2.1.2 อายะฮ์อัลกุรอานที่สั่งให้ดำเนินการอะวะฮ์

ก. อัลลอฮ์ Ψ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾

(المائدة : 67)

ความว่า “เราะฮ์สุลเอ๋ย ! จงประกาศสิ่งที่ถูกประทานลงมาแก่เจ้าจากพระเจ้าของเจ้า⁵ และถ้าเจ้ามิได้ปฏิบัติ เจ้าก็มิได้ประกาศสารของพระองค์⁶ และอัลลอฮ์ Ψ นั้นจะทรงคุ้มครองเจ้าให้พ้นจากมนุษย์⁷ แต่จริงอัลลอฮ์ Ψ จะไม่ทรงแนะนำพวกที่ปฏิเสธศรัทธา”

(อัลมาอิดะฮ์ : 67)

ข. อัลลอฮ์ Ψ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

(القصص : 87)

ความว่า “และอย่าให้พวกเขาหันเหเจ้าจากโองการทั้งหลายของอัลลอฮ์ Ψ หลังจากที่มันได้ถูกประทานลงมาแก่เจ้า และจงเชิญชวนไปสู่พระเจ้าของเจ้าและอย่าอยู่ในหมู่ผู้ตั้งภาคี”

(อัลเกาะศ็อศ : 87)

1.2.1.3 อายะฮ์อัลกุรอานที่กล่าวถึงภาคผลบุญของผู้ที่ทำการอะวะฮ์

⁴ ในหะดีษ กล่าวว่า แท้จริงนั้นคือความเมตตาที่ถูกประทานลงมา ดังนั้นผู้ใดรับเอาความเมตตาแล้วไว้และขอบคุณต่อความโปรดปรานนี้ เขาจะมีความสุขทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า

⁵ คือ อัลกุรอาน

⁶ คือถ้าปกปิดเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งจะถือว่าท่านมิได้ประกาศศาสนาเลย

⁷ คือให้พ้นจากการทำร้ายของมนุษย์

ก. การคะอะวะฮฺเรียกร็องมฺนุษยชาติไปสู่สังฆกรรมอิสลามเป็นการทำความดีอย่างหนึ่งซึ่งผู้ที่ทำความดีนี้จะได้รับการตอบแทนจากอัลลอฮฺ Ψ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า อัลลอฮฺ Ψ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا﴾

(النساء : 124)

ความว่า “และผู้ใดกระทำในส่วนที่เป็นสิ่งดีงามทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตามในฐานะที่เขาเป็นผู้ศรัทธาแล้วไซ้รชนเหล่านี้จะได้เข้าสวรรค์ และพวกเขาจะไม่ถูกอธรรมแม้เท่ารูเล็ก ๆ ที่อยู่บนหลังเมลิคอินทผาลัม”

(อันนิสาอ : 124)

ข. คำพูดของผู้ที่เชิญชวนมฺนุษยชาติไปสู่อัลลอฮฺ Ψ นั้นเป็นคำพูดที่ดีเลิศ อัลลอฮฺ Ψ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ
إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾

(فصلت : 33)

ความว่า “และผู้ใดเล่าจะมีคำพูดดีเลิศยิ่งไปกว่าผู้เชิญชวนไปสู่อัลลอฮฺ Ψ และเขาปฏิบัติงานที่ดี และกล่าวว่า แท้จริงฉันเป็นคนหนึ่งในบรรดาผู้มอบน้อม”⁸

(ฟุศสิลัต : 33)

1.2.1.4 อายะฮฺอัลกุรอานที่กล่าวถึงลักษณะและวิธีการคะอะวะฮฺ

ก. ลักษณะและวิธีการคะอะวะฮฺที่คั้นั้นต้องเรียกร็องสู่แนวทางแห่งพระเจ้าโดยสุชุม และด้วยการตักเตือนที่ดี ดังที่อัลลอฮฺ Ψ ได้ตรัสว่า

⁸ เป็นผู้ที่เรียกร็องเชิญชวนไปสู่การศรัทธาในความเป็นเอกภาพของอัลลอฮฺ Ψ และการจงรักภักดีต่อพระองค์ด้วยคำพูด การกระทำ และสภาพของเขา

﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ
أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾

(النحل : 125)

ความว่า “จงเรียกร้องสู่แนวทางแห่งพระเจ้าของสุเจ้าโดยสุขุม และ
การตักเตือนที่ดี และจงโต้แย้งพวกเขาด้วยสิ่งที่ดีกว่าแท้จริงพระ
เจ้าของพระองค์และพระองค์ทรงรู้ดียิ่งถึงบรรดาผู้ที่อยู่ในทางที่
ถูกต้อง”

(อันนะหุล : 125)

ข. ลักษณะและวิธีการคะวะอะฮ์ที่คินันต้องเรียกร้องสู่แนวทางแห่ง
พระเจ้า ด้วยมารยาทที่ดีงาม โดยการยึดแบบฉบับการคะวะอะฮ์ของท่านศาสนทูตมุหัมมัด^pเป็น
แบบอย่าง เพราะท่านเป็นแบบฉบับอันดีงาม ดังที่อัลลอฮ์ Ψ ได้ตรัสว่า

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو
اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

(الأحزاب :

(21)

ความว่า “โดยแน่นอน ในเราะสูลของอัลลอฮ์ Ψ มีแบบฉบับอันดีงาม
สำหรับพวกเจ้าแล้ว สำหรับผู้ที่หวังจะพบอัลลอฮ์ Ψ และวันปรโลก
และรำลึกถึงอัลลอฮ์ Ψ อย่างมาก”

(อัลอะหฺซาบ : 21)

1.2.1.5 อายะฮ์อัลกุรอานที่กล่าวถึงคุณลักษณะของนักดาอีย์

ก. ผู้ที่เรียกร้องไปสู่ความดีและยับยั้งจากความชั่วเป็นประชาชาติที่ดี
เลิศในทัศนะของอัลลอฮ์ Ψ ดังที่พระองค์ได้ตรัสว่า

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ﴾

⁹ คือแบบฉบับอันสูงส่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามในทุกคำพูด การปฏิบัติ และสถานะ เพราะท่านมิได้พูดและปฏิบัติตามอารมณ์
หากแต่เป็นการคลไองการจากพระเจ้า

(آل عمران: 110)

ความว่า “พวกเจ้า¹⁰ นั้นเป็นประชาชาติที่ดีซึ่งจะถูกให้อับดีขึ้นสำหรับมนุษยชาติ โดยที่พวกเจ้าใช้ให้ปฏิบัติสิ่งที่ชอบ และห้ามมิให้ปฏิบัติสิ่งที่มิชอบ และศรัทธาต่ออัลลอฮ์Ψ”

(อาละอิมรอน: 110)

ข. ผู้ที่เรียกร้องไปสู่ความดีและยับยั้งจากความชั่วคำพูดของเขานั้น เป็นคำพูดที่ดีเลิศดังที่อัลลอฮ์Ψได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ
إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾

(فصلت: 33)

ความว่า “และผู้ใดเล่าจะมีคำพูดดีเลิศยิ่งไปกว่าผู้เชิญชวนไปสู่อัลลอฮ์Ψและเขาปฏิบัติงานที่ดี และกล่าวว่า แท้จริงฉันเป็นคนหนึ่งในบรรดาผู้นอบน้อม¹¹

(ฟุศลีต : 33)

1.2.1.6 อายะฮ์อัลกุรอานที่กล่าวถึงมัจดู (ผู้ถูกเรียกร้องเชิญชวน)

ก. เมื่อมีผู้เรียกร้องไปสู่สัจธรรมอิสลาม จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ถูกเรียกร้องจะต้องตอบรับการเรียกร้องนั้น เพราะการตอบรับการเรียกร้องไปสู่สัจธรรมอิสลามจะทำให้เขารอดพ้นจากการลงโทษอันแสนเจ็บปวดและได้รับการอภัยโทษจากอัลลอฮ์Ψอีกด้วยดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ว่า

﴿يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ
وَيُجْرِكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ﴾

(الأحقاف : 31)

ความว่า “โอ้หมู่ชนของเราเอ๋ย จงตอบรับต่อผู้เรียกร้องของอัลลอฮ์Ψเถิด และจงศรัทธาต่อเขา พระองค์จะทรงอภัยโทษจากความผิด

¹⁰ หมายถึงบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อท่านศาสนทูตมุหัมมัดﷺ

¹¹ เป็นผู้ที่เรียกร้องเชิญชวนไปสู่การศรัทธาในเอกภาพของอัลลอฮ์Ψ และการจงรักภักดีต่อพระองค์ด้วยคำพูด การกระทำ และสภาพของเขา

ของพวกท่านให้แก่พวกท่าน และจะทรงให้พวกท่านรอดพ้นจากการ
ลงโทษอันเจ็บปวด”

(อัลอะสุกีฟ : 31)

ข. อัลลอฮ์ﷻได้เรียกร้องให้ผู้ที่ศรัทธาตอบรับการเชิญชวนที่
นำไปสู่สิ่งที่ทำให้มีชีวิตชีวาขึ้น สำหรับสิ่งที่ทำให้มีชีวิตชีวาหมายถึงอัลกุรอานดังที่อัลลอฮ์ﷻได้
ตรัสไว้ว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾

(الأنفال : 24)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงตอบรับอัลลอฮ์ﷻและ เราะ
สุลฎ์เกิดเมื่อเขาได้เชิญชวนพวกเจ้าสู่สิ่งที่ทำให้พวกเจ้ามีชีวิตชีวาขึ้น
และพึงรู้เถิดว่า แท้จริงอัลลอฮ์ﷻนั้นจะทรงกั้นระหว่างบุคคลกับ
หัวใจของเขา และแท้จริงยังพระองค์นั้นพวกเจ้าจะถูกนำกลับไป
ชุมนุม”

(อัลอัมฟาล : 24)

1.2.1.7 อายะฮ์อัลกุรอานที่กล่าวถึงมูอัลลัฟ¹²

ก. ที่อัลลอฮ์ﷻได้ตรัสไว้ว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كُلِّهَا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾

(البقرة : 208)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงเข้าสู่อิสลามโดยสมบูรณ์ และจงอย่า
ปฏิบัติตามรอยเท้าของมารเพราะมันเป็นศัตรูที่เด่นชัดของสุเจ้า”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 208)

ข. ที่อัลลอฮ์ﷻได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ
الْخَاسِرِينَ﴾

¹² มุสลิมใหม่

(85 : آل عمران)

ความว่า “และผู้ใดแสวงหาศาสนาหนึ่งศาสนาใดอื่นจากอิสลามแล้ว ศาสนานั้นก็จะไม่ถูกรับจากเขาเป็นอันขาดและในปรโลกเขาจะอยู่ในหมู่ผู้ขาดทุน”

(อาละอิมรอน : 85)

จากการศึกษาบรรดาอายะฮ์อัลกุรอานที่กล่าวมาข้างต้นพบว่ามีการนำเสนอถึงวิธีการและความสำคัญของการละอวะฮ์ ซึ่งอัลลอฮ์^ﷻได้ตรัสไว้ในหลายๆ ด้านเช่นเป้าหมายของการส่งบรรดานบี^ﷺมายังมนุษยชาติเพื่อการละอวะฮ์ คำสั่งใช้ให้ดำเนินการละอวะฮ์ภาคผลบุญของผู้ที่ทำการละอวะฮ์ลักษณะและวิธีการละอวะฮ์คุณลักษณะของนักละอวะฮ์และผู้รับการ ละอวะฮ์ ทั้งหมดนี้เป็นกรอบความรู้ปฐมภูมิที่นักละอวะฮ์ทุกคนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจอย่างละเอียดและลึกซึ้งเพื่อให้การละอวะฮ์นั้นเป็นไปตามวิธีการที่ถูกต้องตลอดจนอยู่ในกรอบของอัลกุรอานและฮิสสุนนะฮ์ของท่านศาสนทูตมุหัมมัด^ﷺ

1.3.2 หน้าที่เกี่ยวข้อง

1.3.2.1 นักละอวะฮ์จะต้องให้ความสำคัญต่อการเผยแพร่ในสิ่งที่เป็นสังฆกรรม ถึงแม้ว่าเพียงอายะฮ์เดียวก็ตามดังที่ท่านศาสนทูต^ﷺได้กล่าวว่า

((بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً، وَحَدِّثُوا عَن بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا حَرَجَ،
وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّخِذْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 3461)

ความว่า “ท่านทั้งหลายจงเผยแพร่สิ่งที่ได้จากฉันแม้เพียงหนึ่งอายะฮ์ และจงรายงานจากบনীอิสรออีลโดยไม่ต้องกังวลใดๆ ผู้ใดโกหกต่อฉันจงเตรียม ที่พำนักของเขาในไฟนรก”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 3461)

1.3.2.2 การเรียกร้องเชิญชวนสู่ความดีและห้ามปรามจากความชั่วเป็นภารกิจหนึ่งของนักดาอีย์ดังที่ท่านศาสนทูต^ﷺได้กล่าวว่า

((مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ))

(أخرجه مسلم ، 2001 : 49)

ความว่า “ผู้ใดในหมู่ท่านเห็นสิ่งไม่ดีไม่ถูกต้อง เขาก็จงเปลี่ยนแปลงมันด้วยมือของเขา หากเขาไม่มีความสามารถก็ให้เขาเปลี่ยนมันด้วย

คำพูดของเขา หากเขาไม่มีความสามารถก็ให้เขาเปลี่ยนมันด้วยใจ
ของเขา และนั่นก็ถือเป็นขั้นต่ำสุดของระดับอีมาน”

(บันทึกโดย Muslim, 2001: 49)

1.3.2.3 นักคอะฮะฮฺจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อยดังเช่น
ตัวอย่างที่ท่านศาสนทูตﷺ ได้กระทำเป็นแบบอย่างไว้ว่า รายงานมาจากท่านอับบาตได้กล่าวว่า

((بَيْنَمَا نَحْنُ فِي الْمَسْجِدِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِذْ جَاءَ أُعْرَابِيٌّ، فَقَامَ يَبُولُ فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ أَصْحَابُ رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَهْ مَهْ. قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا تُزْرِمُوهُ، دَعُوهُ». فَتَرَكَوهُ حَتَّى بَالَ. ثُمَّ
إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَاهُ فَقَالَ لَهُ: «إِنَّ هَذِهِ
الْمَسَاجِدَ لَا تَصْلُحُ لِشَيْءٍ مِنْ هَذَا الْبَوْلِ وَلَا الْقَذَرِ، إِنَّمَا هِيَ
لِذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَالصَّلَاةِ، وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ». أَوْ كَمَا قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: فَأَمَرَ رَجُلًا مِنْ
الْقَوْمِ، فَجَاءَ بِدَلْوٍ مِنْ مَاءٍ، فَشَنَّهُ عَلَيْهِ))

(أخرجه مسلم ، 2001 : 285)

ความว่า “ในขณะที่พวกเราอยู่ในมัสญิดร่วมอยู่กับท่านเราะฮ์ลุลﷺ
ในมัสญิดก็มีชายชาวชนบทคนหนึ่งได้เข้ามาในมัสญิดและได้
ปัสสาวะในมัสญิดบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านเราะฮ์ลุลﷺ ก็พากัน
กล่าว มะฮฺ มะฮฺ ท่านเราะฮ์ลุลﷺ ได้กล่าวว่า “พวกท่านอย่าได้ห้ามให้
เขาหยุดจากการปัสสาวะ ปล่อยให้เขาทำภารกิจของเขาต่อไปให้
เสร็จ” บรรดาเศาะหาบะฮ์จึงปล่อยให้ชายผู้นั้นทำภารกิจต่อไปจน
เสร็จหลังจากนั้นท่านเราะฮ์ลุลﷺ จึงได้เรียกชายผู้นั้น แล้วจึงกล่าวแก่
ชายผู้นั้นว่า “ในมัสญิดเช่นนี้เป็นสถานที่ที่ไม่สมควรอย่างยิ่งสำหรับ
น้ำปัสสาวะและอื่นใดที่เป็นสิ่งสกปรก” หากแต่ว่ามัสญิดเป็นสถานที่
สำหรับการกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮ์ﷻ การละหมาด การอ่าน อัล
กุรอาน” หรือเช่นดังกล่าวนี้ที่ท่านเราะฮ์ลุลﷺ ได้กล่าวขึ้น ท่าน อับบา
ตได้กล่าว ว่าท่านเราะฮ์ลุลﷺ ได้สั่งชายผู้หนึ่งในบรรดา เศาะ
หาบะฮ์ (ไปเอาน้ำ) ชายผู้นั้นได้นำภาชนะที่มีน้ำมาแล้วได้ เท
ชำระล้างสถานที่”

(บันทึกโดย Muslim, 2001:285)

1.3.2.4 ผลตอบแทนแก่ผู้ทำการตะอวะฮ์ผู้ใดที่เชิญชวนสู่ทางนำเขาก็จะได้รับผลบุญเหมือนกับผลบุญของบรรดาคนที่ยอมรับทางนำซึ่งผลบุญที่ว่่านั้นจะไม่ถูกลดจากพวกเขาเลยแม้แต่น้อยดังที่ท่านศาสนทูต ρ ได้กล่าวว่า

((مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى، كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا))

(أخرجه مسلم ، 2001 : 2674)

ความว่า “ผู้ใดที่เชิญชวนสู่ทางนำ เขาก็จะได้รับผลบุญเหมือนกับผลบุญของบรรดาคนที่ยอมรับทางนำ ซึ่งผลบุญที่ว่่านั้นจะไม่ถูกลดจากพวกเขาเลยแม้แต่น้อย”

(บันทึกโดย Muslim, 2001:2674)

1.3.2.5 ผู้ที่เป็นสาเหตุให้ผู้อื่นได้รับทางนำนั้นเป็นผู้ที่ดียิ่งดังที่ท่านศาสนทูต ρ ได้กล่าวว่า

((أُنْفَذَ عَلَيَّ رَسُولِكَ حَتَّى تَنْزَلَ بِسَاحَتِهِمْ، ثُمَّ أَدْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ، وَأَخْبِرُهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ مِنْ حَقِّ اللَّهِ فِيهِ، فَوَاللَّهِ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَكَ حُمْرُ النَّعَمِ))

(أخرجه مسلم ، 2001 : 2406)

ความว่า “จงเดินทัพไปอย่างช้าๆ จนกระทั่งเจ้าได้เข้าไปถึงพื้นที่ของพวกเขา แล้วจงเชิญชวนพวกเขาสู่อิสลาม จงแจ้งพวกเขาถึงสิทธิของอัลลอฮ์ Ψ ที่เป็นภาระเหนือพวกเขาในศาสนาอิสลาม เพราะว่าขอสาบานด้วยอัลลอฮ์ Ψ แท้จริงแล้ว การที่อัลลอฮ์ Ψ ได้ชี้ทางคนหนึ่งคนอันเนื่องเพราะเจ้าเป็นสาเหตุนั้นย่อมดีกว่าสำหรับเจ้ามากกว่าการที่เจ้าได้รับอูฐแดงเสียดีก”

(บันทึกโดย Muslim, 2001:2406)

จากการศึกษาหะดีษต่างๆ ข้างต้นที่กล่าวมาทำให้ทราบถึงความสำคัญของการตะอวะฮ์ตลอดจนผู้ที่จะเป็นนักดาอีย์นั้นจำเป็นต้องเรียนรู้เตรียมพร้อมตัวเองและทำความเข้าใจวิธีการและแบบอย่างการตะอวะฮ์ที่ท่านศาสนทูต ρ ได้แนะนำเอาไว้อย่างรัดกุมเพื่อให้ภารกิจการตะอวะฮ์นั้นได้บรรลุผลและถูกต้องตามแบบอย่างของท่านศาสนทูต ρ

1.2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.3.1 จากการศึกษาตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการละฮัจญ์ในอิสลาม ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบางท่าน ดังนี้

อับดุลกะรีม ซัยดาน ('Abd al-Karīm Zaidān) ได้เขียนหนังสือชื่อ أصول الدعوة (หลักการละฮัจญ์) พิมพ์ครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1993 ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 บทใหญ่ๆ ได้แก่ การเผยแพร่ (ละฮัจญ์) นักเผยแพร่ (ดาอีย์) ผู้รับการเผยแพร่ (มัดอู) และสื่อในการเผยแพร่ มีเนื้อหาหลักๆ 4 เรื่อง ได้แก่ สาธารณะของการเผยแพร่ คืออิสลาม ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายเกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบพื้นฐาน ลักษณะเฉพาะ ระบบอิสลามและเป้าหมายของอิสลาม เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้อธิบายนักเผยแพร่และการเตรียมพร้อม ผู้รับการเผยแพร่ ประเภทและวิธีการต่างๆ ในการเผยแพร่ และสุดท้ายคือสื่อในการเผยแพร่ในมิติด้านคำพูด การกระทำ และเกียรติประวัติ

สะอีด เบ็น อลี เบ็น วะฮัฟ (Sa'aīd bin 'Alī bin Wahaf) ได้เขียนหนังสือชื่อ الحكمة في الدعوة إلى الله تعالى (วิทย์ปัญญาในการเชิญชวนไปสู่อัลลอฮ์ Ψ) พิมพ์ครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1997 ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 บทใหญ่ๆ ได้แก่ บทที่ 1 คือ กล่าวถึงวิทย์ปัญญาและนิยามของวิทย์ปัญญาตลอดจนส่วนสำคัญและประเภทของวิทย์ปัญญา บทที่ 2 คือ กล่าวถึงท่าทีและเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีวิทย์ปัญญา เช่น เหตุการณ์ของท่านศาสนทูต ρ และเหตุการณ์ของบรรดาอัครสาวก เป็นต้น บทที่ 3 กล่าวถึงคำพูดแห่งวิทย์ปัญญาต่อผู้ถูกเชิญชวน เช่นวิทย์ปัญญาในการเรียกร้องเชิญชวนไปสู่อิสลามต่อผู้ไร้ซึ่งศาสนา และผู้ที่กราบไหว้รูปปั้น ตลอดจนต่อบรรดามุสลิมด้วยกัน บทที่ 4 กล่าวถึงวิทย์ปัญญาแห่งการกระทำต่อผู้ถูกเชิญชวน เช่นวิทย์ปัญญาแห่งการกระทำต่อผู้ถูกเชิญชวนที่เป็นผู้ปฏิเสธศรัทธาและมุสลิมที่ทำบาปต่ออัลลอฮ์ Ψ

ยาสีน ฆอดบาน (Yāsīn Qhadbān) ได้เขียนหนังสือชื่อ الدعوة في العشرة الأقربين (การละฮัจญ์ในวงศาคนญาติ) พิมพ์ครั้งที่ 1 ในปี ค.ศ. 2005 ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 บท ใหญ่ๆ ด้วยกัน ได้แก่ บทที่ 1 คือ กล่าวถึงการให้คำตักเตือนต่อวงศาคนญาติ ซึ่งในบทนี้ผู้เขียนจะอธิบายเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของการเชิญชวน มารยาทและสิ่งจำเป็นของผู้เชิญชวน ตลอดจนวิธีการเชิญชวนแบบปกปิดและเปิดเผย บทที่ 2 คือ กล่าวถึงผลของการละฮัจญ์ของท่านศาสนทูตต่อบรรดาเครือญาติของท่าน เช่น การเข้ารับอิสลามของท่าน หัมชะฮุ เป็น

อับดุลมูฏออลิบ บทที่ 3 คือ กล่าวถึงความสัมพันธ์ในการตะอวะฮ์ต่อบุคคลภายในครอบครัวที่ได้ระบุในอัลกุรอาน เช่น ความสัมพันธ์ของศาสนทูตต่อบุคคลของท่าน ความสัมพันธ์ของศาสนทูตเยกุบต่อบรรดาลูกของท่าน ตลอดจนความสัมพันธ์ของศาสนทูตอิบรอฮีมต่อบิดาของท่าน เป็นต้น บทที่ 4 คือ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบรรดาศาสนทูตๆ ต่อเผ่าพันธุ์ของท่าน เช่น พวกยามูดกับศาสนทูตศอดีหุ และศาสนทูตอิสากับพวกเผ่าชนหรือหมู่ชนอิสรออีล เป็นต้น บทที่ 5 คือ กล่าวถึงบทเรียนของบรรดาศาสนทูตต่อการตะอวะฮ์ระหว่างวงฆาตมาญาคิ บทที่ 6 คือ กล่าวถึงการตะอวะฮ์ต่อวงฆาตมาญาคิและความแตกต่างของสังคม

อับดุลอะซีซ เป็น อับดุลลอฮ์ บิน บาซ ('Abd al-'Azīz bin 'Abd al-lah bin Bāz) ได้เขียนหนังสือชื่อ الدعوة إلى الله وأخلاق الدعاء (การตะอวะฮ์สู่อัลลอฮ์และการจริยธรรมของนักดาอีย์) พิมพ์ครั้งที่ 4 ในปี ค.ศ. 2002 ซึ่งประกอบด้วย 4 บท ดังนี้ บทที่ 1 คือ กล่าวถึงกฎเกณฑ์และความประเสริฐของการตะอวะฮ์ บทที่ 2 คือ กล่าวถึงการดำเนินการและวิธีการตะอวะฮ์ บทที่ 3 คือ กล่าวถึงการชี้แจงสิ่งที่ตะอวะฮ์แก่มัดอู และบทที่ 4 คือ กล่าวถึงจริยธรรมและคุณลักษณะที่นักดาอีย์คนหนึ่งพึงประสงค์

อิบรอฮีม อัลดัยบี (Ibrahīm al-Daybi) ได้เขียนหนังสือชื่อ أسس ومهارات الدعوة الفردية (หลักการและการตะอวะฮ์ส่วนบุคคล) ได้พิมพ์ในปี ค.ศ. 2004 หนังสือเล่มนี้นับได้ว่าเป็นงานเขียนที่ทรงคุณค่ายิ่งเพราะเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ได้บอกถึงขั้นตอนและวิธีการเชิญชวนมนุษย์สู่สัจธรรมอิสลามได้อย่างมีระบบ โดยเฉพาะผู้ที่พัฒนาตัวเองให้เป็นนักเผยแผ่อิสลามที่ดีเยี่ยมตรงตามหลักการของอัลกุรอานและอัสสุนนะฮ์ สามารถนำเนื้อหาและวิธีการเผยแผ่อิสลามที่ระบุเอาไว้ได้อย่างมีระบบมาปฏิบัติได้เพื่อที่จะให้เป้าหมายของการเผยแผ่อิสลามนั้นบรรลุผลสำเร็จ สำหรับขั้นตอนการเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้อย่างสรุปประกอบด้วย 8 บท บทที่ 1 ได้กล่าวถึงประเภทของการฝึกปฏิบัติที่นักเผยแผ่ต้องนำมาใช้ตลอดจนขั้นตอนการปฏิบัติและการเผยแผ่แบบเจาะจงรายบุคคลและทั่วไป บทที่ 2 ได้กล่าวถึง การเผยแผ่อิสลามที่ระบุในอัลกุรอาน ตลอดจนกฎเกณฑ์และคุณสมบัติของการเผยแผ่แบบรายบุคคล บทที่ 3 ได้กล่าวถึงเป้าหมายและรากฐานของการฝึกปฏิบัติในอิสลาม และบุคลิกภาพของผู้ที่มีความศรัทธาที่สมบูรณ์ และขั้นตอนการได้มาของพฤติกรรมในแง่ลบ และอื่นๆ บทที่ 4 ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นของการเผยแผ่พร้อมด้วยสาเหตุและเงื่อนไขต่างๆ บทที่ 5 ได้กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมในการเผยแผ่และคุณลักษณะ

ของนักเผยแพร่ตลอดจนเครื่องมือในการเผยแพร่ และอื่นๆ บทที่ 6 ได้กล่าวถึง วิธีการและลำดับขั้นของการเผยแพร่อิสลาม บทที่ 7 ได้กล่าวถึง วิธีการในการพัฒนาให้เป็นนักเผยแพร่ที่เชี่ยวชาญในการเผยแพร่อิสลาม บทที่ 8 ได้กล่าวถึง คู่มือในการฝึกนักเผยแพร่

มุหัมมัด อะหมัด อัลอะดาวิย (Muhammad Ahmad al-‘Aadawiyy) ได้เขียนหนังสือชื่อ *دعوة الرسل إلى الله تعالى* (การตะอวะฮฺของบรรดาศาสนทูตผู้อัลลอฮ์ Ψ) สำหรับหนังสือเล่มนี้ได้บอกถึงวิธีการตะอวะฮฺของบรรดาศาสนทูตต่างๆ ที่ได้ระบุเอาไว้ในอัลกุรอาน เช่นการ ตะอวะฮฺของท่านศาสนทูตมูหุ ฮูด ซอลิหุ อิบรอหีม ลูต ยูซุฟ ซุบัย มุซา ดาวูด สุลัยมาน อีสา และมุหัมมัด ρ และได้กล่าวถึงการตะอวะฮฺของท่านศาสนทูตมุหัมมัด ρ ในขณะที่ท่านอยู่ที่นครมักกะฮฺและหลังจากที่ท่านอพยพไปนครมาดีนะฮฺ

มุหัมมัด อะมีน หุสึน (Muhammad Amīn Husin) ได้เขียนหนังสือชื่อ *خصائص الدعوة الإسلامية* (ลักษณะเฉพาะของการตะอวะฮฺ) ได้พิมพ์ในปี ค.ศ .1983 สำหรับหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย 3 บทใหญ่ และในแต่ละบทนั้นประกอบด้วยหัวข้อย่อยอีกหลายหัวข้อด้วยกัน ซึ่งก่อนที่ผู้เขียนจะเข้าสู่เนื้อหาของแต่ละบทนั้น ผู้เขียนได้อธิบายถึงคำนิยามของตะอวะฮฺในด้านภาษาศาสตร์และในด้านวิชาการ ตลอดจนกฎเกณฑ์ในการตะอวะฮฺ เอาไว้ในบทนำ หลังจากนั้นจึงเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละบท สำหรับบทที่ 1 ได้กล่าวถึงแหล่งที่มาของการตะอวะฮฺในอิสลาม และบทที่ 2 ได้กล่าวถึงลักษณะสากลของการตะอวะฮฺ และบทที่ 3 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายได้กล่าวถึงคุณูปการของการตะอวะฮฺต่อมิติต่างๆ ของชีวิต ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าและเหมาะกับการศึกษาเพื่อให้เข้าใจการตะอวะฮฺผู้อิสลาม

มุฟิ๊ด คอลิด อีด อะหมัด อีด (Mufid Khālid ‘Aīd Ahmad ‘Aīd) ได้เขียนหนังสือชื่อ *العلاقة بين الفقه والدعوة* (ความสัมพันธ์ระหว่างนิติศาสตร์อิสลามกับการตะอวะฮฺ) สำหรับหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย 4 บทใหญ่ ซึ่งก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาของแต่ละบทนั้น ผู้เขียนได้อธิบายถึงการตะอวะฮฺและกฎหมายอิสลามในมิติด้านภาษาและวิชาการ เอาไว้ในบทนำ หลังจากนั้นจึงเข้าสู่เนื้อหาของแต่ละบท และในแต่ละบทนั้นประกอบด้วยหัวข้อย่อยอีกหลายบทด้วยกัน สำหรับบทที่ 1 ได้กล่าวถึงอิทธิพลการตะอวะฮฺต่อกฎหมายอิสลามในด้านต่างๆ และบทที่ 2 ได้กล่าวถึงผลของการเข้าใจศาสนบัญญัติต่อการตะอวะฮฺ และบทที่ 3 ได้กล่าวถึงศักยภาพร่วม

ของการตะอวะฮฺและกฎหมายอิสลาม และบทสุดท้ายคือบทที่ 4 ได้กล่าวถึงกฎหมายอิสลามที่เกี่ยวกับนักเผยแผ่

Ziyaad ibn Muhammad as-Sa'doon ได้เขียนหนังสือชื่อ Words of Advice Regarding Da'wah (โอวาทในเรื่องการตะอวะฮฺ) ได้ตีพิมพ์ในปี ค.ศ .1998 สำหรับเล่มนี้เป็นหนังสือที่รวบรวมมาจากคำพูดอันทรงคุณค่าที่เกี่ยวกับการตะอวะฮฺของท่าน 'Abd al-'Azīz bin 'Abd al-lah bin Bāz และหนังสือเล่มนี้ได้แปลมาเป็นภาษาอังกฤษโดยท่าน Bint Feroz Deen & Bint ' Abd al-Ghafūr หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับผู้ที่ต้องการพัฒนาตัวเองให้เป็้นนักตะอวะฮฺที่เชี่ยวชาญและเข้าใจถึงวิธีการตะอวะฮฺอย่างแท้จริง และสำหรับหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย 39 บท ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ บทที่ 1 ว่าด้วยความประเสริฐของการ ตะอวะฮฺ และนักตะอวะฮฺ บทที่ 2 ว่าด้วยหลักการตะอวะฮฺทั่วไป บทที่ 3 วิเคราะห์กฎเกณฑ์ การ ตะอวะฮฺในยุคปัจจุบัน บทที่ 4 กล่าวถึงเป้าหมายของการตะอวะฮฺ บทที่ 5 ว่าด้วยความจำเป็นอย่างเร่งด่วนของการตะอวะฮฺ เป็นต้น

นะยีซ มุหัมมัด มัฏตะบีย (Nadhīz Muhammad maktabiy) ได้เขียนหนังสือชื่อ خصائص تبليغ الدعوة إلى الله (ลักษณะพิเศษของการตะอวะฮฺสู่อัลลอฮ์) ได้ตีพิมพ์ในปี ค.ศ .2001 สำหรับหนังสือเล่มนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าและเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่เรียนรู้วิธีการตะอวะฮฺเพื่อที่จะพัฒนาตัวเองไปสู่การเป็้นนักตะอวะฮฺที่มีคุณภาพตามแบบฉบับของท่านศาสนทูตมุหัมมัด (ﷺ) ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาหลักๆ ดังต่อไปนี้ บทที่ 1 คำนำ บทที่ 2 การเผยแผ่ด้วยวิทยาปัญญา การตักเตือนที่ดี และการโต้แย้งด้วยวิธีการที่ดีเลิศ บทที่ 3 การเชิญชวนด้วยคำพูดและการกระทำ บทที่ 4 นักตะอวะฮฺต้องหลีกเลี่ยงการ ชุกซ่อนส่วนใดส่วนหนึ่งของสารธรรม บทที่ 5 การเผยแผ่ครรลองของพระเจ้าอย่างไม่บิดเบือน และเปลี่ยนแปลง บทที่ 6 การเผยแผ่เป็นพันธะกิจที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตของนักดาอีย์ บทที่ 7 การเผยแผ่มีลักษณะสากล บทที่ 8 การเผยแผ่เป็นความรับผิดชอบร่วมของทุกคน บทที่ 9 สรุป ทั้งหมดคือเนื้อหาที่ระบุอยู่ในหนังสืออันทรงคุณค่าเล่มนี้

ชมรมผู้บริหารมัสยิดเขตหนองจอก ได้เขียนหนังสือชื่อ “คู่มือมุอัลลัฟมุสลิมใหม่” ได้ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2554 หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่อำนวยความสะดวกให้กับมุสลิมใหม่ที่ต้องการจะเรียนรู้ทำความเข้าใจในอิสลาม โดยเฉพาะผู้ที่มีสัญชาติไทยเพราะหนังสือเล่มนี้ได้

จัดทำขึ้นเป็นภาษาไทย ซึ่งมีเนื้อหารัดกุมและครอบคลุมเหมาะสมสำหรับมุสลิมใหม่อย่างยิ่ง สำหรับเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ผู้จัดทำได้แบ่งออกเป็น 4 บท ดังนี้ บทที่ 1 ว่าด้วยเรื่องหลักการศรัทธา บทที่ 2 ว่าด้วยเรื่องศาสนบัญญัติ บทที่ 3 ว่าด้วยเรื่องอัลกุรอาน และบทที่ 4 ว่าด้วยเรื่องจริยธรรม ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับมุสลิมใหม่ในประเทศไทยที่จะนำมาศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจในขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การเป็นมุสลิมที่เข้าใจในอิสลามอย่างถ่องแท้

มุหัมมัด อะบู อัลฟะตะหุ อัลบะยานูนีย์ (Muhammad Abū al-Fatah al-Bayānūniy) ได้เขียนหนังสือชื่อ المدخل إلى علم الدعوة (ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเผยแพร่) ในหนังสือเล่มนี้ได้แบ่งออกเป็น 5 บท และในแต่ละบทนั้นประกอบด้วยบทย่อยอีกหลายๆ บท ย่อยด้วยกัน สำหรับบทที่ 1 ได้กล่าวถึงเรื่องวิวัฒนาการของการละอวะฮ์ เช่น การละอวะฮ์ในยุคต่างๆ ตลอดจนการละอวะฮ์ในสมัยของท่านศาสนทูตมุหัมมัดﷺ และคุละฟาอ์รอซิดีนเป็นต้น บทที่ 2 ได้กล่าวถึงเรื่องรากฐานของการละอวะฮ์ เช่น หลักฐานและรากฐานของการละอวะฮ์ซึ่งมาจากอัลกุรอานและแบบอย่างของท่านศาสนทูตมุหัมมัดﷺ และในบทนี้ยังกล่าวถึงคุณลักษณะของนักดาอีย์และมัดอูอีกด้วย บทที่ 3 ได้กล่าวถึงหลักสูตรของการละอวะฮ์ เช่น คำนิยามของหลักสูตรและลักษณะพิเศษหรือจุดเด่นทั่วไปของหลักสูตร เช่น คุณลักษณะพิเศษของหลักสูตรของการละอวะฮ์ในด้านจรรยาบรรณเป็นต้น บทที่ 4 กล่าวถึงสำนวนหรือวิธีการละอวะฮ์ เช่น วิทยปัญญาในการละอวะฮ์ และวิธีการตักเตือนที่ดีๆ ตลอดจนวิธีการโต้แย้ง เป็นต้น บทที่ 5 กล่าวถึง สื่อในการละอวะฮ์ ทั้งหมดนี้คือเนื้อหาที่ได้ระบุอยู่ในหนังสืออันทรงคุณค่าเล่มนี้ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่จะพัฒนาตัวเองให้เป็นนักดาอีย์ที่มีคุณภาพ

เตาฟิคุ ยูสุฟ อัลวาอีย์ (Tawfiq Yūsuf al-Wā'aiy) ได้เขียนหนังสือชื่อ الدعوة إلى الله الرسالة – الوسيلة – الهدف (การเผยแพร่ผู้ครองของอัลลอฮ์ﷻ ๕ สารธรรม-วิธีการ-เป้าหมาย) ได้ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1995 หนังสือเล่มนี้ได้แบ่งออกเป็นห้าบท และในแต่ละบทนั้นประกอบด้วยบทย่อยอีกหลายๆบทย่อยด้วยกัน บทที่ 1 กล่าวถึงนิยามของละอวะฮ์และความหมายอิสลามและศาสนาและหลักการยึดมั่นตลอดจนประเภทของการละอวะฮ์ บทที่ 2 กล่าวถึงความจำเป็นของการละอวะฮ์และหัวข้อของการละอวะฮ์ตลอดจนที่มาและเป้าหมายของการละอวะฮ์ บทที่ 3 กล่าวถึงสำนวนและวิธีการของการละอวะฮ์ บทที่ 4 ได้กล่าวถึงการละอวะฮ์ด้วยคำพูด

บทที่ 5 กล่าวถึงการตะอวะฮ์ด้วยการกระทำ ทั้งหมดคือเนื้อหาที่ระบุอยู่ในหนังสืออันทรงคุณค่าเล่มนี้ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่จะพัฒนาตัวเองให้เป็นนักค้าอัยที่มีคุณภาพ

1.2.3.2 จากการศึกษาวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตะอวะฮ์ในอิสลาม ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบางท่าน ดังนี้

Noh Roset Cambodian (2007 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยถึงจุดยืนของท่านศาสนทูต μ และบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลายในการเผชิญหน้ากับการต่อต้านการเผยแผ่อิสลามในรูปแบบต่างๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยภายใต้หัวข้อ “จุดยืนในการเผยแผ่อิสลามของท่านศาสนทูต μ ในช่วงสมัยมักกียะฮ์” ผลจากการศึกษาวิจัยทำให้ผู้วิจัย ได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่มีความสำคัญอย่างมาก สรุปได้ดังนี้ คือ 1. การเผยแผ่และเรียกร้องสู่อัลลอฮ์ Ψ นั้นคือการเรียกร้องสู่การยอมรับเอกภาพของอัลลอฮ์ผู้เดียวและไม่ตั้งภาคีกับพระองค์ 2. เป็นการคลไจจากอัลลอฮ์ Ψ แก่ท่านศาสนทูตมุหัมมัด μ เพื่อให้ท่านนั้นทำการเผยแผ่ศาสนาแบบลับๆ ภายในระยะเวลาสามปี และหลังจากนั้นพระองค์ก็ได้ทรงอนุญาตท่านศาสนทูต μ ทำการเผยแผ่ศาสนาแบบเปิดเผย และการเผยแผ่ศาสนาในลักษณะนี้ก็คือวิธีการเผยแผ่ศาสนาที่ใช้ปฏิบัติในทุกสถานที่และเวลา 3. การเผยแผ่ของท่านศาสนทูต μ กับบุคคลที่ใกล้ชิดนั้นจะอยู่ในลักษณะพิเศษและกับชาวอาหรับกุเรชจะอยู่ในลักษณะทั่วไป

ซัลมา คำบัน (2004 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักการและวิธีการตะอวะฮ์เยาวชนมุสลิมสู่อิสลาม:กรณีศึกษาตอบสนองการตะอวะฮ์เยาวชนวัยรุ่นในเขตพื้นที่อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล” ศึกษาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการตะอวะฮ์ ด้านประวัติการเข้ามาของอิสลาม ศึกษาในด้านการพัฒนาการตะอวะฮ์ การตอบสนองของสังคม ปัญหาและอุปสรรคในการตะอวะฮ์สู่อิสลามในอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ซึ่งผลของศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ด้านการเป็นอยู่ทั่วไปของมุสลิมในอำเภอควนกาหลง ประชาชนส่วนมากมีฐานะปานกลางประกอบอาชีพทำสวน มีชีวิตแบบเรียบง่าย ประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการเรียนทางด้านสามัญมากกว่าศาสนา การเป็นอยู่ของมุสลิมส่วนใหญ่มีมิตรไมตรีและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 2. มัสยิด องค์กร หรือสถาบันที่ให้ความรู้ทางด้านศาสนามีมาตั้งแต่อิสลามเริ่มเข้าสู่อำเภอควนกาหลง ในอดีตจะมีน้อยมาก แต่ในปัจจุบัน องค์กรหรือสถาบันที่ให้ความรู้ทางด้านศาสนา มีมากขึ้นและมีบทบาทมากในสังคมปัจจุบัน 3. มุสลิมในเขตพื้นที่อำเภอควนกาหลงจะมีความสนใจ

ทางด้านศาสนามากขึ้น เมื่อมีการคะอะฮ์เพิ่มขึ้นการสอนระบบก็ตาบ¹³ ก็ได้เปลี่ยนไปสู่ระบบโรงเรียน มีการส่งลูกหลานไปเรียนต่างประเทศมากขึ้น จะเห็นได้ว่าในสังคมอำเภอควนกาหลงมีการส่งเสริมให้ทำความคิดละเว้นความชั่ว 4.การตอบสนองของสังคมต่อการคะอะฮ์ ส่วนใหญ่จะยอมรับการเผยแพร่ศาสนาอิสลามจะไม่มีการต่อต้านจากคนต่างศาสนา ทุกคนต่างก็อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข 5.ปัญหาอุปสรรคในการคะอะฮ์ส่วนใหญ่ ประชาชนไม่เข้าใจอิสลามอย่างถูกต้อง เรียนรู้ศาสนาแต่ขาดการปฏิบัติ องค์การอิสลามขาดการประสานงานที่ดีในการคะอะฮ์ซึ่งเป็นอุปสรรคหนึ่งที่เหมาะสมต่อการแก้ไขอย่างยิ่ง

เฟาซาน เต๊ะมะหมัด (2553 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการคะอะฮ์ของท่านมุศฮับ เป็น อุมัยรฺ ศึกษาบุคลิกภาพ หลักการและวิธีการคะอะฮ์” การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทด้านการคะอะฮ์ของท่านมุศฮับ เป็น อุมัยรฺ ตลอดจนศึกษาบุคลิกภาพ หลักการและวิธีการคะอะฮ์ของท่านเพื่อที่จะได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการคะอะฮ์อิสลาม วิธีการ หลักการคะอะฮ์และชีวประวัติของท่านมุศฮับ เป็น อุมัยรฺ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ 1.การคะอะฮ์อิสลามหมายถึงกฎระเบียบทั่วไปของการดำเนินชีวิตที่อัลลอฮ์ Ψ ทรงประทานให้กับท่านศาสนทูต ρ และให้ท่านมาเผยแพร่แก่นมนุษยชาติ แท้จริงการเรียกร้องในอิสลามเป็นการเรียกร้องไปสู่สิ่งที่ดีคะอะฮ์อิสลาม คือการเรียกร้องไปสู่ศาสนาของอัลลอฮ์ Ψ โดยวางพื้นฐานอยู่บนหลักศรัทธาต่ออัลลอฮ์ Ψ ต่อกัมภีร์ของพระองค์ ต่อบรรดามลาอิกะฮ์ ต่อบรรดาศาสนทูต ต่อวันอะคีเราะฮ์ และศรัทธาต่อการกำหนดคความดีความชั่วมาจากอัลลอฮ์ Ψ 2. ท่าน มุศฮับ เป็น อุมัยรฺเป็นอัครสาวกท่านแรกที่ท่านศาสนทูตส่งไปยังเมืองมาดีนะฮ์เพื่อเผยแพร่ศาสนาอิสลาม โดยใช้วิธีการคะอะฮ์ของท่านด้วยความอดทน ความพยายาม สุขุมเยือกเย็นในการเชิญชวนศาสนาอิสลาม

ภัตติมา รองเดช (2005 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทคโนโลยีการสื่อสารในการคะอะฮ์อิสลาม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคโนโลยีการสื่อสารปัจจุบัน บทบาทและหน้าที่ของสื่อสารสนเทศในการคะอะฮ์อิสลามการเผยแพร่อิสลามโดยใช้สื่อสารสนเทศในสมัยของท่านศาสนทูตมุหัมมัด ρ และปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาของการสื่อสารสารสนเทศในสังคมมุสลิม จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า

¹³ การสอนระบบก็ตาบคือ การสอนหนังสือศาสนาอิสลามโดยมีอาจารย์เพียงท่านเดียวที่สามารถสอนครอบคลุมทุกสาขาวิชา ซึ่งอาจารย์ท่านนี้มั่นใจว่า โตะครุ สำหรับระบบก็ตาบไม่มีกำหนดวันเวลาสิ้นสุดของการศึกษาและไม่มีประกาศนียบัตรมอบให้เมื่อหยุดการศึกษาตลอดจนค่าตอบแทนใดๆ ให้แก่ผู้สอน ลักษณะของสถานศึกษาสำหรับสอนในระบบนี้จะมีรูปแบบเป็นกะท่อมเล็กๆ เป็นที่อยู่อาศัยของนักเรียนและมีอาคารหลังใหญ่เป็นอาคารเรียนรวมซึ่งส่วนมากอาคารเรียนรวมจะปลูกสร้างไว้ตรงกลางโดยมีกะท่อมซึ่งเป็นที่พักของนักเรียนปลูกสร้างอยู่รอบๆ

การสื่อสารในสังคมมุสลิมนั้นถือเป็นตัวหลักในการเผยแผ่อิสลามที่ถูกต้อง และเป็นบ่อเกิดในการพัฒนาทางด้านความคิด สังคมและสื่อต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้น การตะอวะฮ์ด้วยการเรียกร้องและด้วยสื่อต่างๆ นั้นคือ แก่นแท้ของการอบรมอิสลามให้กับกลุ่มชนรุ่นแล้วรุ่นเล่าในทุกๆ สังคม (มุสลิม) และเช่นนี้การสื่อสารกับการตะอวะฮ์จึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมมุสลิม สังคมใดก็ตาม แต่ทว่าการตะอวะฮ์นั้นเป็นที่มาของการติดต่อสื่อสาร และสิ่งที่เห็นได้ชัดคือมัสยิดต่างๆ ของสังคมมุสลิมจะมีศูนย์กลางการศึกษาและสื่อสารอิสลาม และมัสยิดต่างๆ เหล่านี้ก็ได้นำสื่อต่างๆ ใช้ศตวรรษแล้วศตวรรษเล่า จนกระทั่งสื่อเหล่านั้น ได้มีการพัฒนาและปรากฏเกิดขึ้นมามากมายดังเช่นปัจจุบัน และการสื่อสารในสังคมมุสลิมนั้นยังคงดำเนินต่อไป ท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่นำเอาเอกลักษณ์ของอิสลามมาเผยแผ่และกลุ่มที่ปฏิเสธคุณค่าสังคมมุสลิม บางกลุ่มก็ไม่สนใจและนี่คือสิ่งที่จะมาบ่งชี้ถึงความอ่อนแอของบุคลากรที่จะมาสร้างสรรค์การสื่อสารให้เกิดขึ้นในสังคมมุสลิมและเช่นกันสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาและอุปสรรคขั้นพื้นฐานในการที่จะพัฒนาระบบการสื่อสารในสังคมมุสลิมต่อไป

มานะ หมัด โน็ต (2005 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของมูอัลลัฟ กรณีศึกษามูลนิธิสันติชน” โดยกล่าวถึงเรื่องบทบัญญัติต่างๆ ทั้งด้านหลักการศรัทธาและการปฏิบัติ ตลอดจนเรื่องของมารยาทในการใช้ชีวิตประจำวันต่างๆ และยังศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินงานของมูลนิธิสันติชน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของพี่น้องมุสลิมในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องสืบไป จากการศึกษาพบว่า สิทธิของมูอัลลัฟนั้นมีสิทธิในการได้รับชะกาตทันทีเมื่อเขาเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม โดยไม่คำนึงว่ามูอัลลัฟจะเป็นบุคคลที่ร่ำรวยหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงความยินดีและเป็นกำลังใจแก่มูอัลลัฟ ส่วนทางด้านหน้าที่ของมูอัลลัฟนั้นมีหน้าที่ทั้งทางด้านหลักศรัทธาและหลักการปฏิบัติเช่นเดียวกับว่าเขานั้นเป็นมุสลิมผู้ศรัทธา ด้านเรื่องของการให้ความเข้าใจแก่มูอัลลัฟของมูลนิธิสันติชนนั้นคำนึงถึงการให้ผู้สนใจได้ศึกษาก่อนเมื่อเกิดความศรัทธาจึงขอแสดงความจำนงในการเข้ารับอิสลามโดยที่ทางมูลนิธิจะเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด

ยามิละห์ เทษา (2551 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเผยแผ่ศาสนาของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด P แบบลับๆ และเปิดเผยก่อนการอพยพ” จากการศึกษาพบว่าการตะอวะฮ์ คือการเผยแผ่ศาสนา หรือการสั่งสอนแก่ประชาชนทั้งหลายให้เข้าใจศาสนา ซึ่งอยู่ในทุกยุคทุกสมัยทั้งก่อนและหลังจากท่านศาสนทูตมุฮัมมัด P แต่การตะอวะฮ์ของท่านศาสนทูตและศาสนทูตก่อนๆ นั้นถูกจำกัดเพียงแก่กลุ่มชนของตัวเองเท่านั้นซึ่งแตกต่างกับท่านศาสนทูต มุฮัมมัด P ของเราซึ่งเป็นศาสนทูตท่านสุดท้ายที่ถูกส่งลงมาแก่มวลมนุษยชาติทั้งหมด การตะอวะฮ์ในอิสลามนั้นมีวิธีการและแนวทางมากมาย แต่แนวทางที่ดีที่สุดนั้น คือแนวทางที่ถูกปฏิบัติโดยท่านศา

สนทนต์มุหัมมัดเพราะเป็นแนวทางที่ได้รับการชี้้นำมาจากพระองค์อัลลอฮ์ Ψ โดยตรงให้มาเผยแผ่ศาสนาของพระองค์และมวลมนุษยชาติ

ยูซุฟ อิบนูซอและห์ (2007 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเผยแผ่ศาสนา (อะฮฺวะฮฺ) ตามแนวทางของบรรพชนยุคก่อน ศักยภาพที่ได้รับและปัญหาที่พบเจอ ณ จังหวัดกัมบูต สาธารณรัฐกัมพูชา” ผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยเล่มนี้มีดังต่อไปนี้ 1. ทราบว่าอัลลอฮ์ Ψ ส่งใช้ให้บรรดามุสลิมทุกคนยึดมั่นต่อคัมภีร์อัลกุรอาน และอย่าได้เป็นหนึ่งในบรรดาผู้ตั้งภาคีต่อพระองค์ พวกเขาได้แยกตัวออกจากศาสนาอิสลามกันเป็นกลุ่มๆ และท่านเราะฮ์ลุได้แจ้งข่าวว่า ชาวอียิปต์และคริสเตียนนั้นจะแบ่งแยกกันเป็นกลุ่มๆ อย่างมากมาย ทว่ามุสลิมนั้นจะแตกออกเป็นกลุ่มก่อนมากกว่าพวกเขาเสียอีก ซึ่งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ต้องเข้าสู่ไฟนรก อันเนื่องจากการหันเหออกจากแนวทางที่ถูกตั้งซึ่งมาจากอัลกุรอานและอัสนุนะฮฺของท่านนบี แต่จะมีกลุ่มเดียวเท่านั้นที่ได้เข้าสวนสวรรค์ นั่นคือกลุ่มที่ยึดมั่นและปฏิบัติตามคัมภีร์ของอัลลอฮ์ Ψ และแบบฉบับแห่งนบีของพระองค์ 2. จำต้องกลับไปยังอัลกุรอานและอัสนุนะฮฺที่ถูกตั้งตามความเข้าใจของบรรพชนยุคก่อน 3. การให้คำนิยามของผู้ศรัทธาว่าศาสนาของพวกเขา นั่นคือสังฆกรรม การเรียกร้องสู่การปฏิบัติด้วยการเรียนการสอนและหุกุมต่างๆ แห่งปฏิบัติรวมถึงการประดับประดาด้วยมารยาทอันงดงามของพวกเขาซึ่งอัลลอฮ์ Ψ ได้รับรองความพึงพอใจต่อพวกเขาตลอดจนความสุขและความสูงส่งต่างๆ 4. การขู่สาท้บบรรดามุสลิมให้ระงับการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ Ψ ที่มีมากมายหลายชนิดต้องระงับการอุตริกรรมในศาสนา และแนวความคิดอันตรงกันที่แทรกซึมเข้ามา รวมถึงบรรดาหะดีษที่ถูกก่ขึ้นถูกแต่งขึ้น สร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของอัลกุรอาน และจุดรั้งความก้าวหน้าของบรรดามุสลิม 5. การฟื้นฟูแนวความคิดอิสลามที่เป็นอิสระภายใต้ขอบเขตของหลักเกณฑ์แห่งอัลอิสลาม 6. ขจัดการหยุดนิ่งทางความคิดซึ่งก่อให้เกิดเป็นสนิมมาเกาะกินมันสมองของผู้ศรัทธา และทำให้พวกเขาห่างไกลจากอิสลามอันบริสุทธิ์ 7. การพยายามไปสู่การใช้ชีวิตในรูปแบบอิสลาม และสร้างสังคมมุสลิมด้วยการนำเอาคำบัญชาของอัลลอฮ์ Ψ มาปฏิบัติบนหน้าแผ่นดิน 8. รู้จักการใช้สำนวนวิธีการในการเผยแผ่ศาสนาของบรรพชนยุคก่อนโดยเฉพาะการนำมาใช้ในสังคมจังหวัดกัมบูต 9. ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดกัมบูต เมื่อได้ใช้วิธีการเผยแผ่ศาสนาตามแนวทางของบรรพชนยุคก่อน 10. รู้ถึงผลลัพธ์แห่งการเผยแผ่ศาสนาตามแนวทางของบรรพชนยุคก่อนในจังหวัดกัมบูต 11. รู้ถึงสภาพของสังคมมุสลิมในจังหวัดกัมบูต 12. รู้ถึงวิธีการแก้ปัญหาสังคมจังหวัดกัมบูต

รอชีดะ บือราเฮง (2551 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางของสลัฟ (บรรพชนมุสลิมในยุคแรกของอิสลาม) ในการเผยแผ่อัลอิสลามของแต่ละบุคคล” โดยมีเนื้อหาครอบคลุมการศึกษาในแนวคิดของสลัฟ เบื้องหลังและรากฐานในการเผยแผ่อิสลามตลอดจนวิธีการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การวิจัยนี้ได้เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางของสลัฟในการเผย

แม่ อัลอิสลามของแต่ละบุคคลที่ประสบความสำเร็จซึ่งเป็นแนวทางของบรรดาเศาะหาบะฮ์ และบรรดาผู้ศรัทธาในสมัยเริ่มแรกของอิสลามผู้ซึ่งปฏิบัติตามหลักฐานและยึดมั่นบนแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นแนวทางของอัลกุรอานและอัศสุนนะฮ์ของท่านศาสนทูตﷺ ดังนั้นจากการศึกษาวิจัยจึงสรุปได้ว่า กลุ่มของสลัฟมีวิธีการในการเผยแพร่ศาสนาที่ยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานของความกระจ่างชัด ความถูกต้องตามวิธีการปฏิบัติที่เป็นวิชาการ มีการปลูกฝังจิตสำนึกขึ้นพื้นฐานของอิสลามที่ถูกต้อง ตลอดจนมีขั้นตอนและรูปแบบวิธีการที่หลากหลายตามสภาพของสังคมในแต่ละยุคสมัย

อับดุลเลาะห์ บาราเฮง (2009 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเผยแพร่อิสลามในสมัยอาลี เป็น อาบี ฏอลิบ” จุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อที่จะได้รู้และเข้าใจ การเผยแพร่อิสลามและศึกษาชีวประวัติของอาบีรอฎมุนีน อาลี เป็น อาบี ฏอลิบ และการเผยแพร่อิสลามในสมัยของท่านว่าเป็นอย่างไร

อาแว เจโมง (2554 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเผยแพร่ศาสนาอิสลามของนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม : กรณีศึกษาโรงเรียนบำรุงอิสลาม ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี” ผลการศึกษาสรุปได้ว่า บทบาทของนักเรียนดังกล่าวในการที่จะเผยแพร่ศาสนาอิสลามนั้นมีค่อนข้างสูง อันเนื่องมาจากความฝึกฝนของสถาบันการศึกษาโรงเรียนบำรุงอิสลาม ส่วนใหญ่ได้ทำการเผยแพร่ศาสนาอิสลามด้วยความสมัครใจ เต็มใจที่จะให้การบริการทางวิชาการความรู้ให้กับชุมชน ท้องถิ่น สังคม เป็นต้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการทำการเผยแพร่นั้นค่อนข้างน้อยเพราะการนำเสนอของบุคคลดังกล่าวมักจะใช้สื่อที่ทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังกล่าวนี้น้อยต้องอาศัยหลักสองประการด้วยกันคือ หนึ่งต้องทำงานเป็นทีมหรือจัดชมรม สมาคมในชุมชนในการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม และสองควรจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของอิสลาม

อาหมิน ดาราพงษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชในด้านการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม” ในฐานะที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อสังคมมุสลิมในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อที่จะให้สังคมมุสลิมในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้สนใจและอยู่ในแนวทางของอิสลามตามเจตนารมณ์แห่งพระผู้เป็นเจ้าให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยประเด็นสำคัญจะกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ความหมายของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและการเผยแพร่ นโยบายบริหารกิจการศาสนาอิสลาม หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆที่ได้ดำเนินการ สภาพปัญหาและการแก้ไข บทสรุป ข้อเสนอแนะและรายละเอียดอื่นๆที่เกี่ยวกับข้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และสุดท้ายจากข้อเสนอแนะจะกล่าวถึงการ

ทำหน้าที่เผยแพร่ศาสนาอิสลามหรือการเรียกร้อง เชิญชวนให้ผู้คนหันมาสนใจ ศึกษาและทำความเข้าใจในศาสนาอิสลามนั้น ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช เพียงองค์กรเดียว แต่เป็นหน้าที่ของทุกๆคนที่จะต้องตระหนักและให้ความร่วมมือกัน เพราะหน้าที่ในการเผยแพร่ศาสนาและการสถาปนาชะรีอะฮ์อิสลามบนหน้าแผ่นดินนั้นเป็นภารกิจร่วมกันของมุสลิมทุกคน

บารอกะห์ สแต (2008 : บทคัดย่อ) การเขียนสารนิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาชีวประวัติของท่านหญิงฟาฏิมะฮ์และบทบาทในด้านต่างๆของเธอ ในประวัติศาสตร์อิสลาม การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าจากคัมภีร์อัลกุรอานและอัลหะดีษ ตำราวิชาการ ทางประวัติศาสตร์อิสลามที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ส่วนแรกของสารนิพนธ์เล่มนี้ศึกษาถึงความหมายของการละฮัจฮ์ ความสำคัญ วิธีการ และความประเสริฐเป็นต้น และกล่าวถึงความสำคัญของสตรีในการละฮัจฮ์ตามหลักการอิสลาม ส่วนที่สอง ศึกษาถึงชีวประวัติของท่านหญิงฟาฏิมะฮ์โดยเริ่มศึกษาถึง การกำเนิด การอบรม สั่งสอน การแต่งงาน และวาระสุดท้าย รวมไปถึงแบบอย่างอันดีงามในด้านต่างๆ ของเธอ ส่วนที่สาม ศึกษาถึงบทบาทต่างๆ ของท่านหญิง เช่น บทบาทต่อบิดามารดา บทบาทต่อเครือญาติ บทบาทต่อสามี บทบาทในการละฮัจฮ์ในอิสลาม และบทบาทในด้านสังคม จากการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์สำคัญของสารนิพนธ์เล่มนี้ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวิจนะของท่านศาสดา^ﷺ ที่ทรงสั่งใช้ให้บรรดามุสลิมต่างให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะสตรีที่ต้องมีบทบาทในการละฮัจฮ์อย่างจริงจัง โดยนำแบบอย่างของท่านหญิงฟาฏิมะฮ์มาเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ

อับดุลการ์ิม มะซา (2551 : บทคัดย่อ) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา แนวทางการละฮัจฮ์ของนบีอิบรอฮีม^ﷺกรณีศึกษาสุเราะฮ์อัลอัมบิยาฮ์ โดยศึกษาจากหนังสือตีฟซีร ทั้งตีฟซีรมะซุรและไม้มะซุรหนังสืออัลหะดีษ หนังสืออัลสุนัน หนังสืออัลมะชานีด และบทความจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ผลการวิจัยตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้พบว่า

1. นโยบายและแผนการละฮัจฮ์ของท่านนบีอิบรอฮีม^ﷺซึ่งใช้วิธีการพื้นฐานคือการสื่อสารด้วยคำพูดสนทนา เสนวนาโต้ตอบเพื่อความเข้าใจอย่างมีมารยาทโดยยกหลักฐานที่ชัดเจน หลังจากนั้นใช้วิธีการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยรูปปั้น
2. แนวทางที่นักละฮัจฮ์และบรรดามุสลิมทั้งหลายต้องยึดถือและปฏิบัติในการเผยแพร่ศาสนา
3. แนวทางและวิธีการละฮัจฮ์ของบรรดานบีและเราะสุล โดยเฉพาะแนวทางของท่านนบีอิบรอฮีม^ﷺ
4. ปัญหาของการละฮัจฮ์ในสมัยนี้พบว่าแนวทางไม่ชัดเจน ใช้วิธีการไม่เหมาะกับการเวลา และสื่อการละฮัจฮ์ไม่เพียงพอหรือใช้สื่อไม่ถูกต้องซึ่งต้องแก้ไขโดยการศึกษาประวัติการเผยแพร่ของท่านนบีอิบรอฮีม^ﷺ
5. ประกาศให้ประชาชาติรู้ว่าการละฮัจฮ์ที่ได้ผลก็คือการละฮัจฮ์คือการละฮัจฮ์ที่บรรดานบีและเราะสุลได้

ปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่างส่วนหนึ่งของแบบอย่างนั้นก็คือท่านนบีอิบรอฮีม 6. สร้าง กิริยามารยาทที่ดีงามในชีวิตบรรดานักอะฮ์ลุดดีนและมุสลิมทั้งหลายโดยยึดแบบอย่างท่านนบี อิบรอฮีม 7. ให้บรรดานักอะฮ์ลุดดีนและมุสลิมทั้งหลายห่างไกลจากการเข้าใจผิดต่อการอะฮ์ลุดดีนที่แท้จริงโดยศึกษาจากประวัติการอะฮ์ลุดดีนของท่านนบีอิบรอฮีม

มะซาการี อาแด (2543 : 5) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและการวิวัฒนาการของแนวคิดศูฟีและแนวคิดเชิงศูฟีของกลุ่มอะฮ์ลุดดีนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดเอกสารและการบรรยายเป็นสำคัญ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังใช้วิธีการสังเกตอีกด้วย ผลจากการวิจัยพบว่า คำว่า “ศูฟี” เป็นคำที่กำเนิดขึ้นในศตวรรษที่ 2 ของอิเรออสุคกราชอันเป็นยุควิฤตในสังคมมุสลิม สภาพดังกล่าวทำให้นักศูฟีมีแนวคิดของตนเองเป็นหลัก จากนั้นแนวคิดศูฟีก็ได้วิวัฒนาการขึ้นตามลำดับจนนักศูฟีได้แพร่หลายไปทั่วโลกมุสลิมในนามของ ตอริเกาะฮ์ที่หลากหลาย เช่น กอดิรียะฮ์ (Qadiriyyah) ริฟาอียะฮ์ (Rifa'iyah) สุฮาร์วาร์ดียะฮ์ (Suharwardiyah) ฮาติมียะฮ์ (Hatimiyah) ชิชตียะฮ์ (Jishtiyah) ซับอีนียะฮ์ (Sab'iniyyah) เมลาวิยะฮ์ (Maulawiyah) นักชบันดียะฮ์ (Naqshabandiyah) ซัตตะริยะฮ์ (Sattariyyah) มุญดดีดียะฮ์ (Mujaddidiyyah) ติจยานียะฮ์ (Tijaniyyah) ดาร์กาวียะฮ์ (Dargawiyah) ซะนูซียะฮ์ (Sanusiyah) อะฮ์มัดดียะฮ์ (Ahmadiyah) ฯลฯ การวิวัฒนาการและการแพร่กระจายของนักศูฟีทำให้เกิดแนวคิดและทฤษฎีที่แตกต่างกัน แต่นักศูฟียังมีแนวคิดและทฤษฎีหลักที่สำคัญ เช่น เตาฮีดและมะอริฟะฮ์ มุจาฮะดะฮ์ อัศลียาฮ์อะฮ์ลุดดีน ชิกรุลลอฮ์ ชุซุด ตะวักกุ้ล ฯลฯ คำว่า “อะฮ์ลุดดีน” เป็นคำที่เริ่มใช้โดยท่านเมอลานาอิลยาซผู้ก่อตั้งกลุ่มอะฮ์ลุดดีน ทัตบลิฆ อันหมายถึงกลุ่มที่ทำงานเชิญชวนมวลมนุษย์สู่พระองค์อัลลอฮ์ และเผยแพร่สารของพระองค์อีกด้วย กลุ่มอะฮ์ลุดดีนเกิดขึ้นครั้งแรกในเขตเมฆาต ประเทศอินเดีย เมื่อปี พ.ศ.2477/ค.ศ. 1934 โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์จากนักวิชาการมุสลิมดิบบานที่ได้รับแนวคิดศูฟีจากตอริเกาะฮ์กอดิรียะฮ์ ชิชตียะฮ์และนักชบันดียะฮ์ ผ่านท่านชาฮูวาลีเยฮ์อัลอะฮ์ลุดดีนและโรงเรียนคารุลลอฮ์ ณ เมืองดิบบาน จากนั้นกลุ่มอะฮ์ลุดดีนก็ได้แพร่หลายสู่ประเทศต่างๆ มากมาย ในปี พ.ศ. 2508/ค.ศ.1965 กลุ่มอะฮ์ลุดดีนก็ได้เข้ามาดำเนินงานอะฮ์ลุดดีนในประเทศไทย จังหวัดตาก ในปี พ.ศ. 2518/ค.ศ.1975 โดยประมาณกลุ่มอะฮ์ลุดดีนก็เริ่มเข้าสู่จังหวัดนราธิวาสและในปี พ.ศ. 2536/ค.ศ.1993 กลุ่มอะฮ์ลุดดีนก็ได้สร้างมัสยิดอัลนุร ศูนย์มรภัตกลุ่มอะฮ์ลุดดีนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ จังหวัดยะลา

สะลือรี วาลี (2550 : บทคัดย่อ) วัตถุประสงค์ของรายงานการวิจัยเรื่องนี้ 1. เพื่อศึกษาความหมายและความสำคัญของอะฮ์ลุดดีน 2. เพื่อศึกษาความหมายและความสำคัญของการเศาะลาฮ์อะฮ์ลุดดีนในอิสลาม 3. เพื่อศึกษาการอะฮ์ลุดดีนของคณะกรรมการ

อิสลามประจำมัสยิดในการตะอวะฮฺเศาะลาฮฺญะมาอะฮฺ โดยเครื่องมือหลักในการดำเนินการวิจัย คือแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำนวน 18 คน และสัปบุรุษมัสยิด จำนวน 371 คน ผลการศึกษา พบว่าคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของการตะอวะฮฺอิสลามระดับสูงมากแต่สัปบุรุษมัสยิดมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการตะอวะฮฺอิสลามในระดับสูงคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด สัปบุรุษมัสยิดมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการเศาะลาฮฺญะมาอะฮฺระดับสูงมาก คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดและสัปบุรุษมัสยิดมีความเห็นว่าการตะอวะฮฺของ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในอำเภอเชียงอในการส่งเสริมการเศาะลาฮฺญะมาอะฮฺในอำเภอเชียง จังหวัดนราธิวาสระดับสูงโดยรวมการตะอวะฮฺเพื่อเศาะลาฮฺญะมาอะฮฺของ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดอยู่ในระดับสูงแล้ว ยกเว้นบางประเด็นที่ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ หุกุม และแบบอย่างของท่านศาสนทูตคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด และผู้นำทุกระดับควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับเศาะลาฮฺญะมาอะฮฺที่หลากหลายและต่อเนื่องโดยการจัดพิมพ์วารสารและจัดโครงการเพื่อส่งเสริมเศาะลาฮฺญะมาอะฮฺ

Osman Abdullah Chuah Hock Leng (1991 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “Non-Muslim Response towards Islam in Malaysia : A Case Study in Kuala Lumpur” ผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมมีการตอบรับต่อศาสนาอิสลามในประเทศมาเลเซีย และมีความสนใจ ที่จะศึกษาวิชาของศาสนาอิสลาม ชาวมุสลิมมีความกระตือรือร้นที่จะแพร่กระจายศาสนาอิสลามให้กับคนที่ไม่ใช่มุสลิม การตอบรับของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม จะมีความสำคัญให้กับพวกเขาเหล่านั้น บทแรกจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้เกี่ยวข้องกับวิธีการเรียน มันจะพูดถึงเกี่ยวกับปัญหาของการเรียน การทบทวนวรรณกรรม และ ปัญหาในหลักสูตรการเรียนบทที่สองจะพูดถึงเกี่ยวกับเบื้องหลังในการศึกษาของเชื้อชาติของชาวมาเลเซีย บทที่สามจะเป็นการวิเคราะห์ให้กับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่จะตอบสนองต่อศาสนาอิสลามโดยการอธิบาย บทที่สี่ อย่างไรก็ตาม จะมีการเสนอเกี่ยวกับปัญหาของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมในการเข้ารับศาสนาและแนวความคิดของศาสนาอิสลามส่วนในบทที่ห้ามีการเสนอแนะบางอย่าง สำหรับการที่จะพัฒนาวิธีการเรียนและการตะอวะฮฺให้แก่ผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมในประเทศมาเลเซีย

Fazilawati Bt Mohd (2004 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “Da‘awah in Cambodian Community : Case Study in Kg Belukar and Kg Bunga mas in Kelantan” การวิจัยในเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวมุสลิมกัมพูชาที่อยู่ในรัฐเกอลันตัน 1. เพื่อศึกษาบทบาทและแนวทาง กิจกรรมการตะอวะฮฺของพวกเขาเหล่านั้น 2. เพื่อการเรียนรู้และวิธีใช้การตะอวะฮฺอย่างใกล้ชิด 3. แหล่งที่มาของการศึกษาตะอวะฮฺ

ที่มาจากบทความหนังสือ และ จากทางการสัมภาษณ์ ผลที่ออกมา ผู้วิจัยสามารถเผยแพร่เกี่ยวกับความเป็นมาและประวัติของประชากรกัมพูชาสู่รัฐก็อดันตัน การที่ประชากรกัมพูชาได้มาอยู่ที่รัฐนี้ ก็เพราะชาวกัมพูชาจะหลีกเลี่ยงตัวเองให้พ้นจากการปราบปรามสงคราม และ พวกเขาใช้โอกาสนี้ เพื่อที่จะหาความรู้และเผยแพร่การคอะวะสุให้แก่ประชาชนในชุมชนเหล่านั้น การวิจัยนี้จะดำเนิน เพื่อที่จะให้ความรู้ว่าการคอะวะสุที่ถูกเผยแพร่ได้รับความชื่นชมและการยึดหลักในศาสนาอิสลาม มากน้อยแค่ไหนแก่กลุ่มประชากรของชาวกัมพูชา โดยในที่นี้จะได้รับความสนใจและแนวความคิด ของชาวกัมพูชาจากสองหมู่บ้าน โดยที่จะทำการเปรียบเทียบ โดยเฉพาะรูปแบบกิจกรรมของการ คอะวะสุที่กำลังดำเนิน และ สนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้รับการต้อนรับและความสำเร็จจาก ประชากรในหมู่บ้าน จากนั้นการวิจัยของผู้เขียนจะทิ้งท้ายด้วยแนวทางวิธีที่จะทำให้มีเสถียรภาพ เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมคอะวะสุที่ถูกดำเนินจากหมู่บ้านทั้งสองดังกล่าว

งานวิจัยเรื่องวิธีการคอะวะสุของมุลนิธินดิชนแก่มุอัลลัฟมีความแตกต่างกับ หนังสือและงานวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้นหลายประการที่สำคัญได้แก่กลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาที่เน้น วิธีการ และข้อมูลเป็นปัจจุบัน

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของมุลนิธินดิชน
- 1.3.2 เพื่อศึกษาการคอะวะสุแก่มุอัลลัฟในอิสลาม
- 1.3.3 เพื่อศึกษาวิธีการคอะวะสุของมุลนิธินดิชนแก่มุอัลลัฟ

1.4 ความสำคัญ และประโยชน์ของการวิจัย

- 1.4.1 ทราบถึงประวัติความเป็นมาของมุลนิธินดิชน
- 1.4.2 ทราบถึงการคอะวะสุแก่มุอัลลัฟในอิสลาม
- 1.4.3 ทราบถึงวิธีการคอะวะสุของมุลนิธินดิชนแก่มุอัลลัฟ

1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วิธีการดูแลสุขภาพของมุลินธิสันติชนแก่มุอัลลัฟ” นี้ผู้วิจัยได้วางขอบเขตการศึกษาไว้ 2 ด้านดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มีดังนี้

- 1.5.1.1 ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของมุลินธิสันติชน
- 1.5.1.2 ศึกษาถึงการดูแลสุขภาพแก่มุอัลลัฟในอิสลาม
- 1.5.1.3 ศึกษาถึงวิธีการดูแลสุขภาพของมุลินธิสันติชนแก่มุอัลลัฟ

1.5.2 ขอบเขตภาคสนาม มีดังนี้

ประชากรในการศึกษาวิจัยได้แก่คณะกรรมการโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม และผู้ที่เข้ารับการอบรม จำนวน 25 คน ประกอบด้วยประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลามจำนวน 1 คน รองประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลามจำนวน 1 คน ครูโครงการอบรมผู้สนใจอิสลามจำนวน 5 คน มุอัลลัฟชาย 6 คน และมุอัลลัฟหญิง 12 คน

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1.6.1 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรอาหรับ-ไทยและไทย-อังกฤษ ผู้วิจัยใช้รูปแบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.6.2 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอาน ผู้วิจัยจะยึดพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานเป็นหลักในการแปล

1.6.3 การอ้างอิงอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงโดยระบุชื่อสูเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ เช่น (อัลฟาตีหะฮ์ : 2) หมายถึง สูเราะฮ์อัลฟาตีหะฮ์ อายะฮ์ที่ 2

1.6.4 การกล่าวถึงโองการในอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะใช้คำว่าอายะฮ์เพื่อทับศัพท์เดิมไว้

1.6.5 การอ้างอิงหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษโดยเขียนไว้หลังตัวบทและความหมาย เช่น (8: 2001 أخرجه مسلم) หมายถึง หะดีษ(บันทึกโดย Muslim : 2001 : 8)

1.6.6 การอ้างอิงข้อความอื่นที่นอกเหนือจากอัลกุรอานและหะดีษ หากเป็นการคัดลอกข้อความมาทั้งหมดผู้วิจัยจะอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author- Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าในวงเล็บ (...)

1.6.7 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่างๆ จากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม แต่จะยังรักษาความหมายเดิมของข้อความอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.6.7 การอธิบายอัลกุรอานผู้วิจัยได้ใช้หลักการอุลุมุลกุรอาน

1.6.8 การอธิบายอัลหะดีษผู้วิจัยได้ใช้หลักการมุสญาอะละหะหะดีษ

1.6.9 เครื่องหมาย ﴿...﴾ วงเล็บดอกไม้มันใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.6.10 เครื่องหมาย “.....” เป็นเครื่องหมายที่ใช้สำหรับการแปลความหมายของอัลกุรอานและอัลหะดีษ ตลอดจนคำพูดของนักวิชาการที่นำมาอ้างอิง

1.6.11 ((...)) วงเล็บปีกกู่ ใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ

1.6.12 (...) วงเล็บเดี่ยว ใช้สำหรับการเขียนอ้างอิงและการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.6.13 สัญลักษณ์Ψเป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ญัลละ ญะลาละฮ์” ซึ่งมีความหมายว่า “พระองค์อัลลอฮ์ทรงเกรียงไกรทรงสูงส่ง” เป็นคำที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์Ψหลังจากที่ได้พาดพิงถึงนามพระองค์

1.6.14 สัญลักษณ์ρเป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์Ψทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำที่มุสลิมใช้หลังจากได้มีการพาดพิงถึงศาสนทูตมุหัมมัดρ

1.6.15 สัญลักษณ์σเป็นคำขอพรภาษาอาหรับมาจากคำว่า “อะลัยฮิสลาม” หมายถึงขออัลลอฮ์Ψทรงประทานความสันติแก่ท่าน เป็นคำที่ใช้หลังจากได้มีการกล่าวถึงท่าน ศาสนทูตหรือเราะสูลท่านอื่นยกเว้นศาสนทูตมุหัมมัดρหลังจากที่มีการกล่าวถึง

1.6.16 สัญลักษณ์τเป็นคำขอพรภาษาอาหรับ มาจากคำว่า “เราะฎีลลลอฮ์อันฮุ” หมายถึง “ขออัลลอฮ์Ψทรงโปรดปรานแก่เขา” ใช้หลังจากพาดพิงถึงนามของอักรสาวกผู้ชายหนึ่งคน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 วิธีการ หมายถึง วิธีการคะอะฮะฮ์ของมุลนิธิสันติชนซึ่งได้ปฏิบัติต่อผู้ที่สนใจอิสลามเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบดังนี้ วิธีการคะอะฮะฮ์ของมุลนิธิสันติชนต่อผู้ที่สนใจอิสลามด้วยคำพูด วิธีการคะอะฮะฮ์ของมุลนิธิสันติชนต่อผู้ที่สนใจอิสลามด้วยการกระทำและวิธีการคะอะฮะฮ์ของมุลนิธิสันติชนต่อผู้ที่สนใจอิสลามด้วยสื่อต่างๆ

1.7.2 คะอะฮะฮ์ หมายถึง การเผยแพร่หรือการเรียกร้องมวลมนุษยสู่อิสลามด้วยวิธีการและสื่อที่เหมาะสม

1.7.3 นักคะอะฮะฮ์ หมายถึง นักเผยแพร่หรือการเรียกร้องมวลมนุษยสู่อิสลามด้วยวิธีการและสื่อที่เหมาะสม

1.7.4 มุลนิธิสันติชน หมายถึง มุลนิธิที่สอนศาสนาอิสลาม ที่อยู่ 439 หมู่ 4 ซอย 112 ลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กทม 10310

1.7.5 มุอัลลัฟ หมายถึง ผู้ที่เข้ารับอิสลาม

1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิธีการคะอะฮะฮ์ของมุลนิธิสันติชนแก่มุอัลลัฟครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.8.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.8.1.1 ประชากร

ประชากรในที่นี้หมายถึงมุอัลลัฟที่เข้ารับอิสลามตั้งแต่เปิดมุลนิธิสันติชนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันมีจำนวนโดยประมาณ 1,000 คน เฉลี่ยปีละ 100 คน (สัมภาษณ์ ดร.สุไลมาน บุญชม รองประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม 27 มีนาคม พ.ศ. 2557) มุอัลลัฟจำนวนดังกล่าวไปใช้ชีวิตตามสภาพของแต่ละคนกระจัดกระจายตามภูมิลำเนาของตัวเองไม่ได้อาศัยอยู่ที่มุลนิธิสันติชนอย่างถาวร

1.8.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีจำนวน 25 คน ประกอบด้วย ประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลามของมุลนิธิสันติชน รองประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลามของมุลนิธิสันติชน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คน และมุอัลลัฟ 18 คน แบ่ง

ออกเป็นมูอัลลัฟชาย 6 คน มูอัลลัฟหญิง 12 คน จำนวนมูอัลลัฟ 25 คน เป็นมูอัลลัฟที่อยู่ ณ มุลินิสันดิชนในเวลานั้น (เวลาที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ คณะกรรมการโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม และผู้ที่เข้ารับการอบรม จำนวน 25 คน แสดงตามตารางที่ 6 ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ/ตำแหน่ง	กลุ่มตัวอย่าง
		จำนวน
1	ประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม	1
2	รองประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลามคนที่ 1	1
3	อาจารย์ผู้สอนผู้เข้าร่วมโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม	5
4	มูอัลลัฟผู้เข้าร่วมโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม (ชาย)	6
5	มูอัลลัฟผู้เข้าร่วมโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม (หญิง)	12
รวมทั้งหมด		25

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

1.8.2 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการดูแลสุขภาพของมุลินิสันดิชนแก่มูอัลลัฟเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก อาศัยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Description Method)

1.8.3 เครื่องมือในการวิจัย

1.8.3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการดูแลสุขภาพของมุลินิสันดิชนแก่มูอัลลัฟ

แบบสังเกต คือ สังเกตวิธีการประกอบศาสนกิจประจำวัน การเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการอบรมผู้สนใจอิสลามของมุลินิสันดิชน

แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามอย่างเจาะลึกที่เกี่ยวกับวิธีการดูแลสุขภาพของมุลินิสันดิชนแก่มูอัลลัฟ

1.8.3.2 การสร้างเครื่องมือ

ก. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบการสัมภาษณ์

ข. จัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดขอบเขตคำถามให้เกี่ยวกับการศึกษาวิธีการดูแลสุขภาพของมูลนิธิสันติชนให้แก่ผู้อัลฟ่า จากนั้นผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบเขต

ค. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ง. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 1 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์

1.8.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

วิธีการได้มาของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากแหล่งข้อมูล 2 ส่วนดังนี้

1.8.4.1 การเก็บข้อมูลที่เป็นตำรา เอกสาร และงานวิจัย

ก. เก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพจากแหล่งเอกสารต่างๆ

ข. ทบทวนตำราอธิบายอัลกุรอานในบทที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ซึ่งได้ถูกบันทึกเอาไว้โดยนักอธิบายอัลกุรอานเช่นตัฟซีร์อิบนุกะษีร์ตัฟซีร์อัลกุฎบีย์ เป็นต้น

ค. ทบทวนตำราหะดีษในบทที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ซึ่งได้ถูกรวบรวมเอาไว้โดยนักบันทึกหะดีษ เช่น เศาะหิ์มุสลิม และสุนันอะบู ดาวูด รวมถึงตำราที่อธิบายหะดีษดังกล่าว

ง. รวบรวมเอกสารที่เป็นแหล่งข้อมูลหลักและแหล่งข้อมูลรองจากหอสมุดต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) หอสมุดวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) หอสมุดมหาลัยฟาฏอนี หอสมุดมหาวิทยาลัยอิสลามนานาชาติประเทศมาเลเซีย และข้อมูลจากห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรากฏในเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.8.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำเรื่องขอหนังสือรับรอง และหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษาถึงมูลนิธิสันติชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความ

ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดเพื่อนำมาดำเนินการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์

1.8.4.3 การจัดกระทำของข้อมูล

ก. นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งเอกสารต่างๆมาศึกษาและสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตที่กำหนดไว้

ข. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่จดบันทึกและเทปบันทึกเสียงไว้ถอดข้อความด้วยวิธีสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้

ค. นำข้อมูลตามข้อ ก. และข้อ ข. มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

ง. นำข้อมูลตามข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค. มาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหา

1.8.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 รูปแบบ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและตำราผู้วิจัยจะใช้หลักการดังนี้
 วิทยาการอัลกุรอาน เช่น อัลมัฟฮุม อัลมันฎูก อัลอุมมและอัลคอส วิทยาการอัลหะดีษ เช่น อัลเศาะฮีห อัลหะสัน และอัลญะอะอีฟ หลักทั่วไป เช่น ไวยากรณ์ภาษาอาหรับ (อันนะหฺ และอัศศอรฟ)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์
 (Description Method)